

โครงการออกแบบสิ่งพิมพ์
เพื่อการประชาสัมพันธ์นิตยสาร
"อวดหวดแก่น้ำอัดลมแก่"

นาย ไกรจิตร เจริญพานิช

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต

ภาควิชา นิเทศศิลป์ คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2537-2538

คณะคณะกรรมการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

.....
(รศ. วิเชียร สุวรรณรัตน์)

คณบดีคณะคณะกรรมการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการและเลขานุการ

.....
อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หัวข้อ		หน้า
บทคัดย่อ		ก
กิตติกรรมประกาศ		ข
คำนำ		1
บทที่ 1	บททั่วไป	2
	- น้ำอัดลมในประเทศไทย	2
	- ทำไมคนถึงชอบกินน้ำอัดลม	3
	- ข.ขวด ของเรา	5
	- นักสะสมขวดน้ำอัดลม	6
บทที่ 2	การสร้างสรรค์ผลงาน	7
	- การหา concept	7
	- Art Direction และ Tone	7
	- สื่อโฆษณาที่ใช้	7
บทที่ 3	ผลสรุปการออกแบบตามข้อเสนอ	8
	- แบบร่างที่ 1	9
	- แบบร่างที่ 2	23
บทที่ 4	ขั้นตอนการทำงานจริง	24
	- งานสมบูรณ์	27
บรรณานุกรม		34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. จากการเก็บตัวอย่างน้ำอัดลมเก่าอายุ 20 ปีขึ้นไป สังเกตได้ชัดในด้านการออกแบบมีความพิถีพิถันมาก ซึ่งต่างจากน้ำอัดลมรุ่นปัจจุบันขาดความสวยงามและลงตัวน้อย เหตุผลก็คงเป็นเพราะสินค้าติดตลาดเป็นที่รู้จักกันแล้วจึงไม่จำเป็นต้องสวยงามนัก
2. จากการสัมภาษณ์นักสะสมหลายๆคนว่าเหตุใดจึงชอบเก็บขวด เหตุผลที่พบบ่อยที่สุดก็คือ มันใส สามารถเปลี่ยนสีได้ไปตามเวลา เมื่อแสงผ่านจะดูสวยงามมากและดูไม่เบื่อ

กิติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ เพื่อน น.ศ. 4 จาก 9 ที่เป็นกำลังใจตลอดมา
ขอขอบคุณครั้งที่ 2 สำหรับพี่น้องที่เยี่ยมของมาถ่ายรูป
ขอบคุณครั้งที่ 3 พ่อ แม่ และพี่น้องที่เป็นแหล่งเงินกู้ในการจัดหา PROP
ขอบคุณครั้งที่ 4 มอบให้แก่ขวดทุกขวด ป้ายทุกแผ่น ร้านขายของชำทุกร้าน
ย่านเก่าทุกที่ และคลองถม ตลอดจนตลาดมีตบางเขน
ขอบคุณครั้งสุดท้าย สำหรับอาจารย์นิด และประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

นี่คือผลงานชิ้นสุดท้ายของข้าพเจ้า ในตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ลาดกระบังนี้ มันเป็นงานที่ใกล้ตัวที่สุด เป็นงานที่รักมากที่สุด ทำแล้วสบายใจและใช้งบประมาณในเวลา มากที่สุดด้วย แต่ผลที่ได้รับละchimันไม่ใช่แค่เรียนจบได้เกรดறอก ไ้ชวดเก่านับร้อยใบ เต็มบ้านข้าพเจ้านะซึนนำพิศมัยกว่าเกรดที่ได้รับมาเป็นไหนๆ นี่แหละเขาจึงเรียกว่าคนบ้าชวด อย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำอัดลมในประเทศไทย

ย้อนไปประมาณ 75 ปีก่อน หรือประมาณช่วงรัชกาลที่ 5 น้ำอัดลมประเภทแรกที่คนไทยได้ลิ้มรสคือ น้ำ เลมอนเนด หรือที่คนไทยเรียกกันว่า น้ำมะเน็ต ขวดของน้ำมะเน็ตมีลักษณะพิเศษคือ จะมี ลูกแก้วอยู่ที่คอขวด เวลาจะดื่ม (เทลงแก้ว) ต้องตอกขวดให้ลูกแก้วตกลงในหยักที่คอขวดน้ำจึงจะ ไหลออกมาได้ ต่อมาประมาณ พ.ศ.2491บริษัทโคคา-โคลาจากอเมริกาก็มาตั้งโรงงานผลิตในประเทศไทยโดยโรงงานตั้งอยู่แถบถนนสาทรเพียงไม่นานนักน้ำโคลาจึงเริ่มเป็นที่ติดปากของคนไทย หลังจากนั้นไม่นานนักบริษัทเปปซี่-โคลา ก็ตามเข้าตั้งโรงงานผลิตในประเทศไทย พร้อมๆกับบริษัท ต่างๆอีกมากมาย ยุคทองของตลาดน้ำอัดลมในไทยเกิดขึ้นแล้ว นี่เป็นส่วนหนึ่งของรายชื่อบริษัท น้ำอัดลมต่างๆรวมทั้งน้ำหวานและน้ำผลไม้ต่างๆด้วย

บริษัท นิวแมมโบบรจขวด

- น้ำนิวแมมโบ ,น้ำแดง ,น้ำเขียว (New Mambo)
- นมโพลัคมิลท์ (Polak milk)
- น้ำส้มเดียร์เรส (Dearest)

บริษัท โซดายูเนียน

- น้ำหวานยูเนียน 3 สี (Union)
- น้ำหวานฟรุ๊ตส์ (Fruits)
- น้ำหวานบับเบิลอัพ (Bubble up)

บริษัท คิกคาปู

- น้ำหวานคิกคาปู (Kickapoo)
- น้ำรสแอปเปิล
- น้ำคอสโคโคลา (Cosco)
- น้ำหวานคิส (Kiss)
- น้ำแดง (Happy) และ Double Happy

บริษัท บางกอกไดอารี จำกัด

- น้ำส้มและนมสดเพียว (pure)

บริษัท ไบเล่ย์ประเทศไทย

- น้ำส้ม, องุ่น, ไบเล่ย์
- น้ำส้มไฮไฟ (Hi-Fi)
- น้ำส้มโจโจ้ (Jo-Jo)

บริษัท กรุงเทพอาหารและเครื่องดื่ม

- น้ำคานาดา " โคลา " (Cola)
- น้ำอัดลม ไฮ-สปอร์ต (Hi-sport)
- น้ำอัดลม คานาดาตราย (Canada Dry)

ต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายชื่อหน้าอัดลมซึ่งไม่ทราบบริษัทผลิต

- ทาร์ซานโคลา
 - อีเกิลโคลา
 - น้ำหวานโอโซกู๊ด
 - น้ำหวานกุหลาบแดง
 - โคล่าไทย
 - สปากกิ่งโคลา
 - น้ำว๊อตสัน
 - ดอกเตอร์เป็ปเปอร์
 - น้ำอัดลมตรานางฟ้า
- เป็นต้น

เวลาเปลี่ยนไปตลอดเวลาน้ำอัดลมตราต่างๆก็เปลี่ยนแปลงตัวเอง ปรับตัวเองไปตลอดเวลาตามความเหมาะสม โดยส่วนมากก็จะเปลี่ยนแปลงตามบริษัทแม่ เช่น เปลี่ยนขวด ใช้ DESIGN ใหม่ที่ทันสมัยกว่า สวยกว่า เปลี่ยนตราโลโก้ เป็นต้น

สื่อต่างๆเพื่อการประชาสัมพันธ์น้ำอัดลมของตนได้ถูกผลิตขึ้นมาอย่างไม่ขาดสาย เช่น ป้าย, โปสเตอร์กระดาษ, แก้ว, ปฏิทิน, พรอท, นาฬิกา, ถาด เป็นต้น ที่ทำเช่นนี้ก็เพื่อตอบสนองผู้บริโภคและร้านตัวแทนจำหน่ายเช่นร้านขายของชำ

เวลาผ่านไปน้ำอัดลมหลายตราไม่อาจทนกระแสของการเปลี่ยนแปลงได้ จำต้องยุติบทบาทของตัวเองไปเหมือนกับวัฏจักรของสินค้าที่มีเกิดและมีตาย แต่ก็ไม่ใช่การจากไปที่สูญเปล่า เพราะว่ามันยังเหลือซากร่องรอยที่บ่งบอกวิถีชีวิต, สภาพแวดล้อมในยุคที่มันอยู่ได้

ในปัจจุบันทำไมถึงมีคนเที่ยวเสาะแสวงหาของที่ว่าด้วยเรื่อง น้ำอัดลมอันแสนจะเก่าแก่เช่นนี้ ทั้งที่หลายๆคนมองไม่เห็นคุณค่าของมันเลย ในร้านขายของชำใกล้เลิกกิจการที่ตรวด, ในโรงงานย่อยขวดเก่าที่เขียงใหม่ หรือใต้ผืนน้ำในคลองไหลดตลอดจนถึงริมฟุตบอล ยามตี 2 ที่คลองถม และช่วงต่อไปคือคำตอบว่าทำไม "ทำไมนักสะสมถึงชอบที่จะเก็บของว่าด้วยเรื่องน้ำอัดลม"

1. ความสวยงามและการออกแบบที่ดีเลิศ

เห็นได้ชัดจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายโคคา-โคลา เช่นบรรจุภัณฑ์ขวดเขียว (ขวด contour) ได้รับแรงบันดาลใจจากรูปร่างดาราทรงขลุ่ยยอดนิยม ชื่อ เม เวสต์ หรือบางสายก็บอกว่าได้รับแรงบันดาลใจจากเมล็ดโคลา ซึ่งมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์คือ เพียงหลังตา, ลูบจับต้องก็สามารถรู้ได้ทันทีว่าเป็นโค้ก ความสวยงามอีกมุมมองหนึ่งที่จะไม่พูดไม่ได้คือ การใช้ภาพวาดในสมัยก่อนภาพถ่ายยังไม่ได้ใช้แพร่หลาย การใช้ภาพวาดประกอบการโฆษณาจึงเป็นที่นิยมกันมาก เพราะเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและความตั้งใจสูง รวมไปถึงความสามารถในการถ่ายทอดจินตนาการได้เต็มที่ จะเห็นได้ชัดจากงานโฆษณาทางสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น ภาพโปสเตอร์, รูปสาวงามในปฏิทิน เป็นต้น

2. ความแปลกสะดุดตาในลักษณะความเป็นไปของผู้คนในยุคก่อนๆ

- ทางภาพ เช่น เสื้อผ้าในยุค 60 ที่แปลกตา, ท่าทางกริยาการวางท่าของนางแบบในยุคก่อนๆ จะเห็นได้ชัดจากโฆษณาตามหนังสือพิมพ์เก่าๆเมื่อ20-30 ปีที่แล้ว
- ทางคำพูด จะสามารถเข้าใจอย่างง่ายตายเมื่อลองอ่านข้อความโฆษณา , สโลแกนน้ำอัดลมในหน้าโฆษณาเก่าๆ เช่น จิบบีบ-จิบใจ ของน้ำอาร์ซี , เย็นเจี๊ยบ - ชื่นใจที่สุดของโค้ก ,ใหญ่ยิ่ง-ยิ่งใหญ่ของเปปซี่-โกลา เป็นต้น ซึ่งภาษาที่ใช้จะไม่ยุ่งยากอะไร ซื่อๆ ไทยๆ ตามลักษณะของลักษณะของคนไทยและสภาพแวดล้อมในยุคก่อน

3. ความเก่า ความขลัง ความมีเสน่ห์

สิ่งของที่มากอายุชี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเคมีในตัวมันเอง เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เมื่อ พ.ศ.2515 จากเดิมกระดาษเป็นสีขาวก็กลับกลายเป็นสีเหลืองๆ มีรอยด่างเป็นจุดๆ เริ่มเปื่อย กรอบ ตามขอบเป็นสีน้ำตาลแห้งๆ ถ้าที่บรรยายมายังนี้ก็ไม่ออกว่ามันขลังอย่างไร คินนี้ถ้าบ้านคุณมีไฟทั้งสแตนด์ ลองดับไฟอื่นหมดแล้วเปิดไฟทั้งสแตนด์ขึ้นมา แสงเหลืองๆนี้แหละชักจูงให้หวนหาอารมณ์ตามสุขในสมัยก่อนๆดึกๆแล

ความมีเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่นักสะสมทั้งหลายโดยเฉพาะนักเก็บป้าย , กระดานดำของน้ำอัดลมชอบมากก็คือ คราบสนิมเก่าๆ สีสนิมของลวดลายที่เพี้ยนไปจากเดิมเนื่องจากลม ,แดด ,น้ำฝน ตลอดจนไปถึงคราบเขม่าฟันเมื่อฝุ่นที่เกาะจับตามป้ายเก่าๆ สิ่งเหล่านี้แหละที่เป็นองค์ประกอบสร้างความขลัง ความclassic ให้แก่ของสะสมต่างๆมามากต่อมากแล้ว

ข. ขวดของเรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ. ขวดบองเรา

เอก นาวิกมูล

เรื่อง ข.ขวดของเราเขียนเมื่อสุขภาพไม่ค่อยดี อาการปวดหลังกำเริบ นั่งนานไม่ได้ ประกอบกับมีภารกิจรัดตัวเป็นประจำอยู่แล้วเช่นจัดงานหลายๆ งานต่อกัน หรือต้องเขียนงาน คิดงานอื่นๆ ตลอดเวลา ผู้เขียนจึงต้องขอกฎที่อาจเขียนในลักษณะ ล่าลงไปบ้าง

ว่าด้วยเรื่องขวดในเมืองไทย ยังหาหลักฐานถนัดๆ ไม่ได้ว่าเราเริ่มทำขวดกันแต่เมื่อใด ข้อนี้น่าเป็นต้องให้นักโบราณคดีช่วยสอบค้นอีกแรงหนึ่ง คำว่าขวดหมายรวมทั้งขวดที่ทำด้วยดิน และทำด้วยแก้ว แต่ส่วนใหญ่พอพูดถึงขวด เราก็มักนึกถึงสิ่งที่ทำด้วยแก้วเป็นหลัก คงเป็นเพราะขวดแก้วมีมากกว่า แลเห็นได้ดาษดื่นทั่วไปจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ส่วนขวดดินขวดกระเบื้องพอสเลน ไม่ค่อยเป็นที่นึกถึง ขวดพลาสติกที่กำลังนิยมทำใส่น้ำดื่มบริสุทธ์ีราคาถูกๆ น้ำผลไม้ปริมาณน้อยๆ ก็เพิ่งทำกันเมื่อไม่นาน เป็นสิ่งผ่านตาไปเหมือนกัน

เมื่อสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ท่านดุกดูเมน มีตำแหน่งสำคัญอย่างไรไม่

ถึง หีบแก้วเจียรระโน และ ขวด 2 ใบ มาประทานเจ้าพระยาวิชาเยน หรือมอง-สิเออร์คอนสแตนติน ฟอลคอน มีหลักฐานปรากฏในหนังสือ 'ประชุมพงสาวดารภาคที่ 43' จะเป็นขวดอย่างไรก็ไม่มีรายละเอียด แต่ก็คงไม่ได้มีความพิเศษพิสดารอะไรนัก ที่นำมาลงไว้ก็เพียงเพื่อแสดงว่าเมื่อ 300 ปีก่อนโน้นขวดก็เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องบรรณาการด้วย

ภาพและหลักฐานเรื่องขวดเรามีมากขึ้นสักหน่อยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะนับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 (ครองราชย์ปี พ.ศ. 2411-2453 ระยะ 42 ปี) เป็นต้นมา ถึงรัชกาลนี้ เราพอจะค้นโฆษณาเก่าคูรูปทรงขวดต่างๆ สมัยนั้นได้บ้าง ส่วนใหญ่ก็ล้วนเป็นขวดมาจากเมืองนอก โรงงานผลิตขวดเป็นอุตสาหกรรมโดยตรงของเราเห็นจะยังไม่มี ขวดน้ำโซดา น้ำมะเน็ดคงต้องสั่งมาจากเมืองสิงคโปร์หรือที่อื่นแทบทั้งหมด ในโรงช่างเจ้านายอย่างกรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ วังหน้าสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงรักในทางช่าง จะมีคนเป่าขวดบ้างหรือไม่ ไม่พบหลักฐาน เห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับแจกจ่ายแก่ผู้สนใจเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โน้นประดับนี้มากกว่า

ขวดตามที่พบในโฆษณาและรูปเก่าสมัยรัชกาลที่ 5-6 ที่มีมากอาจแบ่งเป็นขวดน้ำหอมพวกหนึ่ง ขวดเหล้า เบียร์ น้ำอัดลม เครื่องดื่มพวกหนึ่ง ขวดยาพวกหนึ่ง และขวดเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ อีกพวกหนึ่ง ขวดน้ำหอมนั้นมีนานาชนิด ตัวอย่างโฆษณาอาจหาได้จากหนังสือพิมพ์บางกอกไทมส์เป็นหลัก (ในหอสมุดแห่งชาติ) เพราะหนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีโฆษณาลงตลอดเวลาหลายสิบปี อย่างน้ำหอมตรามงกุฎฝรั่ง (ค.ศ. 1888 หรือ พ.ศ. 2431) จากลอนดอนก็มีรูปร่างคลาสสิกคือไม่ทำราบเรียบเกินไปอย่างขวดปัจจุบัน ที่ฝามีหัวจุกตะกั่วจุกเป็นซี่ ๆ ที่คอดูเหมือนทำลายเสียหายในพอให้ดูงาม มีฉลากปิดไม่รุดตา แต่ถ้าหากท่านอยากดูขวดที่ทำอย่างวิเศษมาหาก็ต้องไปดูที่พระที่นั่งวิมานเมฆ ซึ่งเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ให้ทุกคนเข้าชมได้ทุกวันอยู่หลังพระที่นั่งอนันตสมาคม หรือดูที่เขาลำยมาคมซัดสวยงามในหนังสือ 'เครื่องแก้ว' (พ.ศ. 2526) พิมพ์ขายเมื่อจัดแสดงเครื่องแก้วและของอื่นทั้งหลาย ณ พระที่นั่งวิมานเมฆนั้น อยู่ในชุด 6 เล่ม 500 บาท มีขวดน้ำหอมเชียร์ในฝีมือยอดเยี่ยมมากมายละลานตา ทั้งเนื้อใสสีขาว และผสมสีชมพู น้ำเงิน เขียว หรือกะไหล่ทอง ขวดแบบนี้ยังเห็นมืออยู่ในมือนักสะสมบางท่านบ้าง แต่ราคาต้องแพงมาก ไม่ใช่ของมีได้ทั่วไป ถ้าท่านเปิดหนังสือ 'ประชุมสมุดภาพสำคัญในประวัติศาสตร์ เล่ม 2' เล่มใหญ่ ๆ ทุกสิ้นน้ำเงิน หน้าต้น ๆ (หนังสือนี้ไม่ใช่เลขหน้า) จะเห็นรูปถ่ายรูปหนึ่ง เป็นรูปพระราชชายา เจ้าดารารัศมี ในรัชกาลที่ 5 ยืนสยงพระเศียรยาวถึงหัวเข่า หน้าบานกระฉกและโต๊ะเครื่องแป้ง บนโต๊ะเครื่องแป้งมีขวดน้ำหอมเชียร์ในวางอยู่เต็มไปหมด นี่ก็คือขวดบรรดาที่เข้ามาในเมืองไทยโดยเฉพาะในราชสำนักมากมายดังกล่าวเมื่อสักครู่นี้เอง รูปถ่ายเจ้าชายดารารัศมี ถ่ายได้สวยงาม อาจเป็นฝีมือช่างศิลปกรรมที่ 5 ก็ได้ ผู้เขียนเคยเห็นอีก

รูปหนึ่งอยู่ในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นรูประยะไกลออกมาอีก ทำให้ทราบว่าถ่ายครั้งนั้นลงทุนถึงขนาดยกโต๊ะเครื่องแป้งลงมาจัดฉากกันที่กลางสนามหญ้าเลยทีเดียว ออกจะเป็นการโกลาหลไม่น้อย

สมัยรัชกาลที่ 6 โฆษณาขายน้ำหอมมีมากมายทั้งชื่อไทยและชื่อฝรั่ง ตัวขวดมีทั้งรูปเหลี่ยม รูปกลม ฝาจุกมีทั้งจุกแก้ว (ไม่มีเกลียว ใช้อัดลงไปแน่น ๆ) และจุกไม้ก๊อก จุกฝาจับ และจุกเกลียวจะเริ่มมีในเมืองไทยเมื่อไรแน่ยังไม่ได้ค้น เป็นเรื่องที่ต้องค้นต่อไปอีกเรื่องหนึ่ง น่าสังเกตว่า ขวดจุกก๊อกแบบใช้กระดาษตะกั่วหุ้ม หรือแบบราดครั้งฉนิคไว้แล้ว เดี่ยวนี้ไม่ค่อยมีใครทำกันแล้ว มีแต่ขวดน้ำมันทาไม้บางบริษัท(ตราปลาตะเพียน) หรือร้านขายยาไทยบางร้าน ร้านขายน้ำหอมสมัยรัชกาลที่ 6 ที่มีโฆษณาในหนังสือพิมพ์บ่อยมาก ผู้เขียนคิดว่า มีห้างโกเมศ สี่ก๊กพระยาศรีเจ้าหนึ่งเป็นเอก ห้างโกเมศนี้ลงโฆษณาในหลายแห่ง เดี่ยวก็เจอใน 'ยามาโด' เดี่ยวก็เจอใน 'วายุโม' และในอื่น ๆ อีกจำไม่ได้ น้ำหอมโกเมศในยามาโด หน้า 7 วันพฤหัสบดีที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2465 มีขวดเล็กทรงสวย ปิดฉลากไทยรูปอาร์ม เขียนแจ้งความว่า

“เปนน้ำหอมสำหรับใส่ผ้าเช็ดหน้า หอมทนนานจนเป็นที่นิยมใช้กันทั่วไป มีหลายกลิ่น คือ:-

มะลิ, กุหลาบ, กลิน, ลำเจียก, ดอกแก้ว, พุทธรักษา, เคนสี, รัตวี, กิ่งงา เหล่านี้เป็นต้น เชิญลองดูตัวอย่างก่อนก็ได้ ห้างยินดีจะให้ท่านชมทุกเมื่อ มีขวดละ 1.25 บาท ขายทั่วไปและที่ห้างโกเมศ สี่ก๊กพระยาศรี”

ผู้เขียนอยากจะทราบเสียจริงว่า เวลาซื้อลูกหลานเจ้าของห้างโกเมศยังพอมีขวดน้ำหอมหลงเหลืออยู่บ้างหรือไม่ และท่านใช้นามสกุลใด ตัวร้านปัจจุบันเป็นร้านอะไรขอท่านที่รู้ได้โปรดช่วยแจ้งด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง (เมื่อฉบับเดือนสิงหาคม พอลงเรื่องห้างซีปายาโนปูลิสไปแล้ว

ปรากฏว่าโชคดีเหลือเกิน มีลูกหลานของนายห้างซีปายาโนปูลิสพามาคุยด้วย และว่ายังมีอะไรให้ชมอยู่บ้าง ผู้เขียนก็ยินดีสุใจที่สุด คิดว่าพอมมีโอกาสแล้วต้องไปเยี่ยมคุยเป็นแน่)

ร้านขายยา น้ำหอมที่ลงแจ้งความให้เห็นสวยมีอีกร้านหนึ่งชื่อ ห้างเอ ยูเซน-แอนชั่นซ์ ตั้งอยู่ที่ถนนพารุค มีขวดน้ำหอมสวย ๆ ลงในหนังสือพิมพ์ 'ยามาโด' หน้า 9 วันเสาร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2465 เต็มหน้า ทั้งขวดเล็กขวดใหญ่ มีหลายตรา เช่น ตราสมอเรือ ตราไก่ ตราพระปฐมเจดีย์ ตราผู้หญิง และตราสิงห์โต มีขวดบางใบเป็นขวดแบนสี่เหลี่ยม ท่อนล่างสอบเข้าเล็กน้อย ที่คอหล่อเป็นวงแหวนล้อมรอบ พอจัดงาน 'ข.ขวดของเรา' (จะกล่าวตอนท้าย) เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2531 ได้เห็นมีผู้นำขวดทรงนี้มาส่ง 2-3 ใบ ทำจะเป็นขวดน้ำหอมสมัยรัชกาลที่ 6 ดังในรูปเป็นแน่

ว่าถึงโฆษณาน้ำหอมห้างยูเซน-แอนชั่นซ์ไปแล้ว จะข้ามเรื่องน้ำอบไปก็ไม่ควร เพราะตรงมุมขวาล่างมีขวด 'น้ำอบไทยตราไก่และตราสิงห์โต' ขายอยู่ด้วย “น้ำอบทั้งสองชนิดนี้ได้ปรุงขึ้นอย่างปราณีดี หอมเย็นชื่นใจ แก้ก้นผื่นผดตามผิวหนัง เมื่อทาแล้วทิ้งไว้ให้แห้งหอมทนดี” ขวดใหญ่ใบละ 1 บาท กลาง 50 สตางค์ เล็ก 35 สตางค์ ฉลากใช้ตัวหนังสือไทยเช่นตราอื่น ดูคลาสสิกดี รูปทรงขวดเป็นเหมือนขวดน้ำปลาสมัยนี้ ดูเหมือนจะมีไม้ก๊อก และกระดาษตะกั่วหุ้มปลายอยู่ด้วย ข้อนี้แสดงว่าน้ำหอมแบบไทยที่เรียกว่า น้ำอบนั้นก็มีผลิตขายควบคู่กันมากับน้ำหอมฝรั่ง น่าเสียดายแต่ที่ไม่มีใครคิดเก็บรักษาเอาไว้ให้ดูในชั้นเรานี้เลยเท่านั้น

เมื่อสมัยรัชกาลที่ 3 พอถึงเดือนสี่หน้าตรุษสงกรานต์ มีการทำน้ำอบที่เรียกตามภาษาโบราณว่า 'แป้งสด' ในพระบรมหาราชวัง พนักงานพระสุคนธ์เป็นผู้ทำ “เมื่อเวลาเช้า ทรงบาตรแล้วเคยกรอก

ขวดคอปล้องขนาดใหญ่ 5 ขวด ผ้าสีชมพู 5 ผืน รองพานทอง หมอนน้ำเงิน 5 หมอนแดง ถวายตัวที่ท้องพระโรงทุกวัน” ความนี้ปรากฏอยู่ในหนังสือ ‘พระราชพิธีสิบสองเดือน’ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตอนพระราชพิธีเดือน 4 คัดมาลงเพราะเห็นกำลังกล่าวถึงน้าอบ ท่านจะได้ทราบเป็นเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปสักข้อหนึ่ง ปัจจุบัน เรายังทำน้าอบกันอยู่ แต่น้าอบน้ำหอมไทยจะสู้น้ำหอมฝรั่งไม่ได้ เพราะของเรามีกลิ่นเดียว พอใช้ไป ๆ ก็อาจเบื่อได้ ไทยต้องหาทางขยับขยายผลิตน้าอบน้ำหอมไทยให้มากขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2521 เคยมีขบวนน้ำหอมดอกมะลิออกมาที่หนึ่ง ผู้เขียนเองก็เคยเขียนลงนิตยสาร บี.อาร์. แต่หลังจากนั้นเรื่องราวของน้ำหอมดอกมะลิ และดอกอื่นก็เงียบไปไม่หวนกลับมาอีก

ขวดเหล้า ขวดเบียร์ น้ำอัดลม และน้ำดื่มอื่น ๆ มีโฆษณาเป็นระยะ ๆ ในหนังสือพิมพ์ รูปทรงไม่ต่างจากที่พบเห็นในสมัยนี้เท่าไรนัก คงเพราะเขายึดรูปทรงเก่ากระทำต่อกันเรื่อยมานั่นเอง เว้นแต่ขวดน้ำโซดา ขวดน้ำมะเนียดที่มีลูกแก้วอยู่ตรงคอขวด เดียวนี้ไม่มีใครผลิตทำ(ในเมืองไทย)อีกแล้ว กลายเป็นขวดทรงธรรมดาหมด ได้ทราบว่ามีบางคนเก็บสะสมขวดน้ำมะเนียดไว้ได้นับร้อยใบ แต่จะเป็นใคร ผู้เขียนก็ไม่เคยพบตัวหรือทราบชื่อ ขวดน้ำมะเนียดเป็นขวดมีเสน่ห์ทั้งเทคนิคการบรรจุ และสีที่ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่(เท่าที่เห็นในงานอดของ 500 จำพวก) หล่อขึ้นอยู่บนเนื้อแก้ว มีตราแปลก ๆ ตัวหนังสือสวย ๆ ติดอยู่หลายตรา หากนำออกแสดงหรือจัดเก็บให้เป็นแถวแล้ว จะชวนให้เพลิดเพลินได้มาก มีปัญหาอยู่ข้อหนึ่งที่สงสัยมานานยังตอบไม่ได้คือ สงสัยว่าขวดน้ำมะเนียดแบบมีลูกแก้วกระด้างปิดอยู่มีหรือไม่มี และมีใครมีบ้างหรือไม่ เคยเห็นขวดน้ำมะเนียดอยู่ใบหนึ่ง มีเนื้อเรียบ ๆ ไม่มีหล่อนูนอะไรแต่อย่างใด แต่สังเกตเห็น

อยากเห็นฉลากน้ำมะเนียดเรื่อยมา ในหนังสือ ‘รายงานการแสดงผลกรรมแลพานิชการ ครั้งที่ 1’ ร.ศ. 129 หรือพ.ศ. 2452 หน้า 54 มีรูปถ่ายน้ำแข็งและขวดเครื่องดื่มของบริษัทบางกอกมันนุแฟกเจอร์ริงประกอบอยู่ ขวดต่าง ๆ จัดเรียงซ้อน ๆ เป็นอย่างเจดีย์ ปิดฉลากแบบทแยง มองไม่ออกว่าเป็นฉลากขวดน้ำมะเนียด หรือเหล้าเบียร์

หากท่านอยากดูขวดที่ทำอย่างวิไลศมาทรา ก็ต้องไปดูที่พระที่นั่งวิมานเมฆ มีขวดน้ำหอมเจียรระโน ฝีมือยอดเยี่ยมมากมาย ละลานตา ทั้งเนื้อใสสีขาว และผลมสีชมพู น้ำเงิน เขียว หรือกะไหล่ทอง ขวดแบบนี้เห็นมีอยู่ในมือนักสะสมบางท่าน แต่ราคาต้องแพงมาก

ปัจจุบัน ขวดน้ำมะเนียดยังมีผู้ขุดได้จากท้องคลอง หรือลำน้ำใหญ่อยู่บ้าง แต่น้ำมะเนียดจะมีขายแพร่หลายถึงเมืองไหน ก็เมือง ผู้เขียนยังไม่อาจรวบรวมได้ รู้แต่ว่ากรุงเทพฯ นครสวรรค์ นครศรีธรรมราช ฉะเชิงเทรา เคยมีน้ำแบบนี้ขายแน่ ๆ เพราะได้สอบถามคนจังหวัดนั้น ๆ มาแล้ว ในอยุธยาที่คงมี เพราะนายนักประดาน้ำมขวดน้ำมะเนียดมาขายได้เหมือนกัน

ขวดยา มีรูปทรงแตกต่างกันไปตามแต่ปริมาณของยา และความคิดความต้องการของนักออกแบบ พรรณนาหมดเห็นจะไม่ไหว ชุดยาฝรั่งที่เคยเห็น มักทำเป็นขวดสี่เหลี่ยม หัวจุกแก้วดกลงไปพอดีกับรูปากขวด พอใส่ยาลงไปแล้วแลเห็นเป็นสีต่าง ๆ คงงามน่ากินมาก ขวดยาแบบนี้เคยถ่ายลงในมุมสะสมเมื่อสี่สามปี

คุณพลาดิษฐ์ สิทธิชัยกิจ อุทัยธานี ครั้งหนึ่งในครั้งนี้ได้ถ่ายสมบัติของคุณสมพร สุกันศล พิพิธภัณฑสถานแม่สา ซึ่งอุตสาหกรรมให้คนส่งชิ้นเครื่องปั้นนำมามาร่วมอวดในงาน ‘ข.ขวดของเรา’ โดยตรง มี 3-4 ขวดมาลง ประวัติมีว่า เป็นของได้จากคุณโกด้าต นักเลหลัง อยู่ชอยเย็นอากาศ (ปัจจุบันอายุ 70 กว่าปี) ว่าเป็นของมารดาคุณโกด้าตอีกทีหนึ่ง เทียบกับแคตตาล็อก

ในหนังสือแล้ว ทราบว่าเป็นของอเมริกาเก่าราวปี ค.ศ. 1903 หรือปี พ.ศ. 2446 เท่ากับปลายสมัยรัชกาลที่ 5 นั่นเอง พูดถึงขวดยา ผู้เขียนเคยผ่านไปยังร้านขายยาเก่าแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ได้เห็นในร้านวางขวด(ใส่) ยาสี่เหลี่ยมทรงสูงไว้มากมายเต็มตู้ ที่เป็นรูปทรงอื่นก็ยังมีอีก แต่ไม่ทันสังเกต ขวดยาของร้านแห่งนั้นมีกระด้างฉลากบอกชื่อยาติดไว้ทุกใบ เขียนด้วยลายมืองามวิเศษ ตัวร้านหรือก็คลาสสิก เหมาะสำหรับบรรจุเข้าเรื่องแนวเก่า ๆ เสียจริง ทว่า พอดิติดต่อขอยุกับท่านเจ้าของร้านแล้ว ก็ทราบได้ว่า จะคุยด้วยยากเย็นยิ่ง เพราะเขาออกตัวว่าไม่ยอมมีชื่อ ไม่ยอมข้อมแจะกับใคร แม้ประตูเหล็กที่ปิดไว้หน้าร้านก็ไม่เปิด ใครจะซื้อยาก็ต้องบอกผ่านประตูนั้นเข้าไป จึงสนใจไม่อาจขอชื่นชมอะไรได้ และแม่

ความรู้อย่างลึกซึ้งเรื่อง 'ขวด' ฝ้ายสากล

มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์บันทึกถึงขวดเอาไว้ ทั้งขวดดินเผา และขวดแก้ว ว่ามีใช้มาแต่ยุคโรมันเรื่องอำนาจโน้น ขวดแก้วที่ว่าเป็นขวดแก้วเป่าเอา นับแต่มีการขึ้นฟูการทำแก้วในยุโรปเมื่อศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา ภาชนะที่ทำด้วยแก้วก็เริ่มเข้ามาแทนที่ภาชนะดินเผา แต่ขวดดินเผาก็ยังคงใช้กันมาจนเมื่อไม่นานมานี้ เพื่อบรรจุของเหลวบางอย่าง เช่น น้ำมัน และรุตเบียร์

การทำขวดแก้วเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ เมื่อกลางศตวรรษที่ 17 เป็นขวดแก้วสีน้ำตาลเข้มและสีเขียว ขวดนับแต่รุ่นนี้ลงมาจะมีตราวงกลมประทับลงในเนื้อแก้ว บอกชื่อผู้ผลิตหรือไม่ก็ชื่อผู้สั่งผลิต สมัยที่ยังเป่าแก้วกันบรรดาคำอักษรและลวดลายต่างๆ จะทำโดยประทับลงในเนื้อแก้ว

รูปร่างของขวดเปลี่ยนไปในระหว่างศตวรรษที่ 17 และ 18 ขวดยุคแรกมีทรงกลมเป็น คอขวดสูงเพรียว นับแต่ปี ค.ศ.1680 เป็นต้นมา ตัวขวดค่อย ๆ สูงขึ้น คอขวดสั้นลง ศตวรรษที่ 18 ขวดเริ่มมีส่วนเว้าส่วนโค้ง และมีทงสีเหลี่ยม ส่วนขวดทรงกระบอกอย่างที่เห็นกันเป็นธรรมดาในปัจจุบันเริ่มมีใช้กันเมื่อราวปี ค.ศ. 1830 มาถึงปี ค.ศ. 1840 มีการหล่อขวดแก้วด้วยเครื่อง กรรมวิธีทำขวดโดยใช้เครื่องอย่างเต็มอัตรานั้นบริษัทไอเวนส์แห่งโทรเลโด มลรัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา เป็นผู้จดทะเบียนสิทธิบัตรไว้ในปีใดปีหนึ่งในช่วง 10 ปีหลังปี ค.ศ.1890

ขวดที่นักสะสมในประเทศทางตะวันตกเก็บกันก็ได้แก่ ขวดเหล้าไวน์ ขวดน้ำแร่ที่พัฒนามาเป็นขวดน้ำอัดลมในภายหลัง ขวดน้ำหอม ขวดยา ขวดยาน้ำดื่ม เป็นต้น

ขวดน้ำแร่มีรูปร่างเฉพาะตัวเป็นพิเศษ เพราะต้องกันไม่ให้อากาศเข้า ในสมัยแรกที่ทำก็ใช้เมื่อราวปี ค.ศ.1820 เขาใช้จุกไม้ก๊อก (ไม้คอร์ก) ปิดปากขวด และเพื่อให้จุกไม้ก๊อกนั้นจับจะได้ออกตัวจุกปากขวดแน่นอยู่เสมอ เขาก็ออกแบบขวดให้ด้านข้างโค้ง ก้นขวดแหลมเพื่อให้ตั้งขวดไม่ได้ ต้องวางนอนเสมอเป็นขวดรูปไข่ ต่อมาจึงมีการคิดค้นจุกแบบอื่น เช่น จุกส่วนจุกถูกแก้ว(เข้าใจว่าจะเป็นอย่างที่เราเรียกกัน

บ้านเราว่าขวดน้ำมะเน็ด) เป็นต้น ในบรรดาขวดเครื่องดื่มประเภทซอฟต์แวร์ดริงค์ หรือเครื่องดื่มปลอดแอลกอฮอล์ เขาตั้งข้อสังเกตว่า ขวดโคคาโคลารักษาารูปแบบดั้งเดิมของคนไว้ได้อย่างเหนียวแน่น กล่าวคือ นับแต่ออกแบบใช้ในตอนปลายศตวรรษที่ 19 ค่อยกับต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมาเป็นเวลาประมาณ 100 ปี แทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงรูปทรงเลย

ส่วนขวดน้ำหอมนั้น เริ่มผลิตกันที่เมืองเวนิส ประเทศอิตาลีนับแต่ศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา เป็นขวดแก้วเล็ก ๆ แก้วที่ใสทำขวดน้ำหอมจะทำเลียนแบบหรือทำเทียมพวกอัญมณีต่าง ๆ การทำขวดน้ำหอมในยุโรปตอนแรกเป็นเพียงงานย่อยในอุตสาหกรรมทำแก้วเท่านั้น ต่อมาในศตวรรษที่ 18 จึงยกระดับขึ้นมาเป็นงานออกหน้าออกตา ยุคนั้นเป็นยุคที่ผู้ผลิตน้ำหอม ผู้ทำขวดน้ำหอม ช่างเพชรพลอย ช่างทอง หันมาประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อทำขวดน้ำหอมให้ราคาแก่น้ำหอมอันมีราคาแพง

วัสดุที่ใช้ทำขวดน้ำหอมมีหลายชนิด แต่แก้วได้รับความนิยมสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นแก้วใสที่นำมาเจียรในหรือแก้วที่มีเนื้อสีขาวขุ่นแบบสีนํ้านม หรือสีแก้วโพลที่นำมาตกแต่งด้วยลวดลายสวย ๆ งาน ๆ ปิดทอง ลงยา บางทีมีการนำขวดน้ำหอมไปเข้ากับเงินหรือทอง เพิ่มความงามและราคาค่างวด ประดิษฐ์ประคองขวดให้มีรูปทรงต่าง ๆ กันออกไป

นับแต่กลางศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา นิยมใช้กระเบื้องพอสเลนมาทำขวดน้ำหอมมากขึ้น มักทำเป็นรูปคนหรือสัตว์ มีจุกเปิดอยู่ตรงส่วนหัว ต่อมาอาศัยศิลปะในการตกแต่ง พรางจุกด้วยการทำเป็นรูปช่อดอกไม้บ้าง นกเกาะกิ่งไม้บ้าง ช่อผลไม้บ้าง

ขวดน้ำหอมที่มีชื่อเสียงได้แก่ขวดน้ำหอมที่ผลิตจากโรงงานในบักการาด์(ประเทศฝรั่งเศส) และขวดน้ำหอมจากเมืองบริสตอล ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

บรรณา นาวิกุล เก็บความจากหนังสือ An Encyclopedia of Small Antique โดย James Mackay สำนักพิมพ์เบรกกเลน บุคส์ ลอนดอน จัดพิมพ์

ครั้งนี้ก็ขอไม่บอกที่ตั้งของร้านเพื่อไม่ให้ใครไปรบกวนเขาด้วย อันขวดყาตามร้านที่จริงอาจจัดเข้าพวกขวดทั่วไป เพราะไม่ใช่ขวดบรรจุยาโดยตรง เป็นเพียงขวดธรรมดาที่เขาซื้อมาใช้ใส่ด้วยกันเท่านั้น ถ้าเป็นยาตองก็นิยมเอาขวดโหลกลม ๆ มาผูกผ้าแดงใส่ หรือจะเป็นขวดสีเหลี่ยมทรงสูงก็ได้ ไม่มีข้อจำกัดอะไร ขวดใส่ยาไทยสวย ๆ นี้เคยนำลงในเรื่องร้านขายยาหมอสุน ราชบุรีไปแล้ว ท่านคงพอนึกเห็นภาพได้

สำหรับขวดเบ็ดเตล็ด ก็ได้แก่ ขวดขนม ขวดนมเด็ก ขวดน้ำมันทาไม้ เหล่านี้เป็นต้น ขวดตุ๊กกวาด คุณปียกนิญ์หงษ์ทอง เคยนำมาวัดในงานอวดของ 500 จำพวก เป็นขวดสีเขียวคราม นอกจากนั้นก็ยังมีอีกมากแบบ แต่ไม่ค่อยมีใครเก็บ ขวดนมเด็กแบบขวดแก้วแบน มีฝาจุกอย่างสวมปลาย วางนอนกับพื้น ทราบจากนักเลงขวดว่ายังมีวางขายอยู่บ้าง แต่เขาซื้อไม่ทัน คนอื่นคว้าไปเสียก่อนยังรู้สึกเสียดายไม่หาย ขวดนมแบบตั้งที่ขวดด้วยแก้ว เดียวนี้ก็หาไม่ได้ มีแต่ทำด้วยพลาสติก ส่วนนมขวดบ้านเราไม่ค่อยมี เมืองงานอวดของ 500 จำพวก มีนมขวดฟอรั่มอสต์หลงมาแสดง 1 โย เป็นของคุณอร่าม สวัสดิวิชัย มีตัวหล่อว่า "ดื่มนมเพื่อสุขภาพ" ติดอยู่ นอกนั้นมองไม่เห็นว่ามีใครจะเก็บได้อีก แต่ที่เมืองนอก มีคนเก็บขวดนมโดยตรงอยู่เจ้าหนึ่ง มีขวดวางบนชั้นหลายร้อยแบบ ยิ่งวางเป็นแถวแนวแล้วยิ่งน่าชม ถ้ามีโอกาสจะแปลจากหนังสือมาลง เขาเก็บขวดนมมานานชนิดได้เพราะเขาอยู่เมืองหนาว คนดื่มนมกันเป็นประจำ ขวดนมจึงมีมากแบบพอให้เล่นได้

ขวดน้ำมันทาไม้ ผู้เขียนติดใจของห้างวิริยะพานิชเป็นพิเศษ รู้สึกชอบมาก ๆ จนดูไม่เบื่อ ครั้งหนึ่งเมื่อเดินสำรวจสะพานหัน ผ่านไปทางร้านขายเครื่องเคหะภัณฑ์หัวมุม บังเอิญเหลือบไปเห็นทางร้านจัดวางขวดน้ำมันตราปลาตะเพียนของบริษัทเอาไว 1 คู่ มีสีขวด สีฉลากแตกต่างกัน

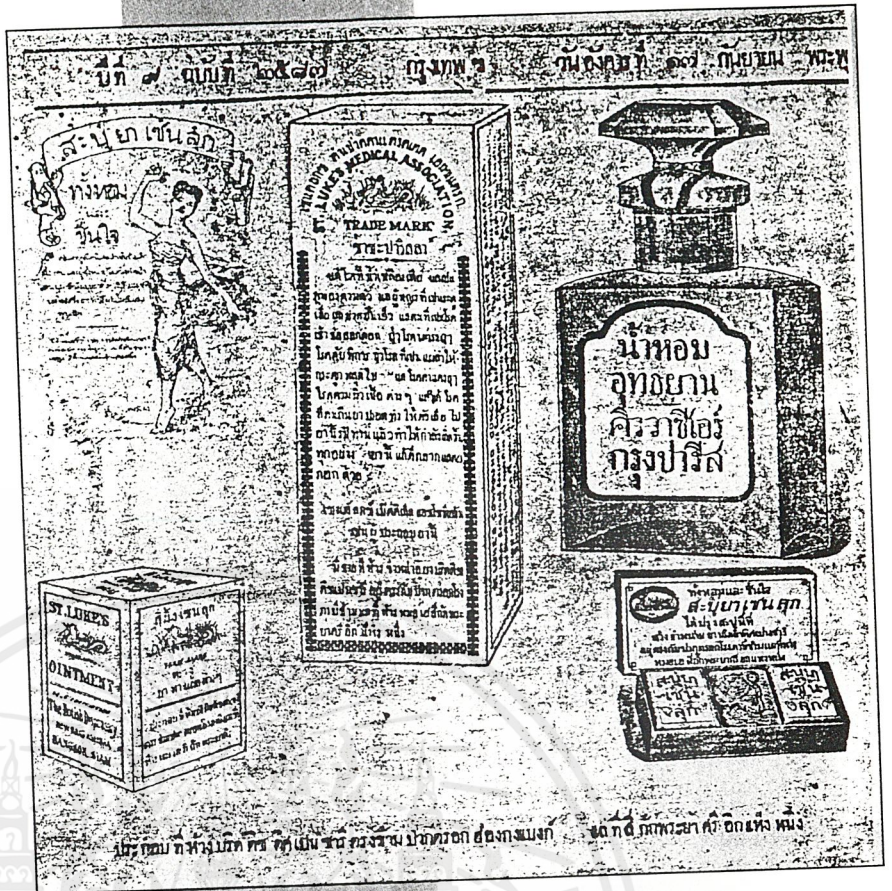
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันหลายประเภท คนออกแบบ ออกแบบไว้อย่างประณีต ผู้เขียนประทับใจมาก แต่ก่อนไม่ทันสนใจ ก็เกิดสนใจอยากเก็บขึ้นมา ภายหลังคุณสุพร ทองอิ้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบริษัทนี้ ได้กรุณาเอื้อเฟื้อขอขวาน้ำมันเบอร์ต่างๆ มาให้ พร้อมฉลากกระดาษอีกจำนวนหนึ่ง ยังตั้งโชว์อยู่หน้าห้องที่ทำงานถึงเดี๋ยวนี้

ห้างน้ำมันตราปลาตะเพียนเปิดเป็นครั้งแรกเมื่อวันเพ็ญ เดือน 12 พ.ศ. 2460 กลางสมัยรัชกาลที่ 6 มีประวัติอยู่ในหนังสือ 'อัญมณีธรรมปัญหา เล่ม 2' นายห้างพิมพ์แจกเมื่อคราวฉลองพระนครครบ 150 ปี ปี พ.ศ. 2475 ผู้เขียนได้มา 2 เล่ม แบ่งให้คุณสุพรไปเล่มหนึ่ง ท่านที่สนใจเรื่องขวด ควรซื้อน้ำมันตรานี้เก็บไว้ชม เพราะเป็นขวดรูปงาม แม้กระดาษตะกั่วที่ห่อหุ้มฝาจากข้างบนก็มีสีสันสวยงาม อยากจะรู้อีกว่าใครหนอเป็นคนออกแบบฉลากและวิธีปิดผนึกขวดเช่นนั้น

ขวดหมึกก็เป็นขวดอีกแบบหนึ่งที่นำเสนอใจ หมึกควีนส์ หมึกจีน หมึกวาดรูป หรือหมึกโคกก็เก็บได้ทั้งนั้น บางบริษัทออกแบบไว้น่าดูเหมือนกัน เช่นทำที่ขังหมึก หรือที่วางปากกาไว้ด้วย มีต่างๆ นานา จะเขียนไปก็ขี้ตายอีกต้องจดไว้ก่อน

ก่อนจบ ขอเขียนถึงงาน 'ข.ขวดของเรา' สักเล็กน้อย งานนี้จัดในนามชมรมเอกลักษณ์แห่งกรุงสยาม ซึ่งมีคุณเฉลิมศักดิ์ รามโกมุต นักสะสมหน้าไม้ซิดไฟ รูปยาชิกาเร็ด เป็นประธาน (ท่านคงจำได้) เปิดงานเมื่อวันพุธที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 และแสดงไปจนถึงวันศุกร์ที่ 26 กรกฎาคม ผู้เขียนมีส่วนช่วยในด้านเขียนคู่มือเป็นหลัก ไม่มีเวลาได้ช่วยด้านอื่นนัก เพราะมีธุระต่างๆ รอบตัว งาน 'ข.ขวดของเรา' ครั้งนี้ มีขวดน้ำหอมที่คุณเฉลิมศักดิ์เพิ่งซื้อสะสมมาตั้งแสดงอยู่เต็มไปทั้งห้องนิทรรศการ บนชั้น 3 ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาสะพานผ่านฟ้าฯ ในงานมีผู้นำขวดมาร่วม

1.

1. โฆษณาขวดน้ำหอมอุตสาหกรรม คีวาซีเอีร์ กรุงปารีส และ สบู่ยาเซนลุก ของห้างบัตติช ดิสเพนซารี ตราชู จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพเดลิเมต์ ฉบับวันอังคารที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2461 ทอสุมุดแห่งชาติ
2. โฆษณาน้ำดื่มของบริษัท เฟรเซอร์ แอนด์นีฟ บลาย สมัยรัชกาลที่ ๖ ในภาพเด็กน้อยกำลังถือขวด มีขวดน้ำมะเน็ดวางอยู่ ภาพจากหนังสือพิมพ์สยามฉบับเชอเวอส์ ฉบับวันอังคารที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 1910 (พ.ศ. 2453)

2.

เอ็กสทริคชันเป็นเอ็กสทริคชันของผลไม้สำหรับใช้ในการใช้งานเพื่อ... ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า... ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา... สารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อวดสนุก ๆ ด้วยรวม 16 ราย เช่น คุณสมพร สุกันสีล พิพิธภัณฑ์บ้านแม่ตา เชียงใหม่ (ชุดขวดยาเก่า และเหล้าคอกยาวของฝรั่งเศส) บริษัท บางกอก กลาส ผู้ผลิตขวดเป็บซี่ ขวดโคคาโคลา ขวดน้ำดื่มตราสิงห์ ตราโพลาริส นำขวดดังกล่าวออกซื้อและไม่ออกซื้อมาแสดง 1 คู่ คุณบุญยงค์ วิณิชยกุล นำขวดน้ำมะเน็ด และขวดน้ำโซดา มาแสดง 3-4 ใบ เฉพาะขวดน้ำโซดาคุณดูสินนั้นน่าสนใจมาก เพราะยังไม่เคยมีใครนำมาแสดงก่อนเลย ผู้เขียนเองก็เพิ่งเห็นครั้งนี้ บนเนื้อขวดมีตัวหล่อว่า “โรงงานผลิต DUSIT AERATED WATER FACTORY” พร้อมตราเทวดานั่งแท่น(อย่างหัวจดหมายรัชกาลที่ 5 ที่เขียนจากสวนดุสิต) และที่ข้างขวด ด้านหนึ่งมีภาษาไทยหล่อว่า “น้ำดุสิต รับประกันได้ว่าเป็นน้ำสะอาด” ข้างหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ หล่อว่า “DUSIT WATER GUARANTEE PURE” ใต้กันหล่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “M BARNARD AND SONS” เป็นโรงหล่อแก้วหรืออย่างไร ท่านใดทราบกรุณาช่วยบอกด้วย

ขวดน้ำมะเน็ด มีที่น่าสนใจใบหนึ่งคือขวดตราสิงห์ ของบริษัทเฟรเซอร์ แอนด์นีฟ ลิงคอปรี ทางด้านตรงข้ามของตรา นั้นมีตัวหล่อภาษาอังกฤษว่า “W M BARNARD AND SONS LONDON” สังเกตได้ว่าเป็นห้างเดียวกับทางขวดโซดา ดูสิน คงเป็นบริษัททำขวดแน่นอน

น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ระหว่างจัดแสดง ผู้เขียนไม่มีเวลาถ่ายรูปขวดบรรดามีเลข พอหมดงานก่อนถ่ายลงหนังสือ ‘สารคดี’ เพียง 2 วัน คุณบุญยงค์ก็มารับขวดไป ทำให้ไม่มีรูปขวดโซดา ดูสินให้เห็น และจะได้เห็นอีกเมื่อไรก็ไม่ทราบ

สำหรับท่านอื่น ๆ ก็หาขวดน้ำหอมมาแสดงกันพอสมควร มีของคุณเต็มศักดิ์ บัวศรี ท่านหนึ่ง เขาขวดน้ำหอมเบน ๆ อย่างขวดน้ำหอมโกเมศ น้ำหอมห้าง เฮอูเซนแอนชันซ์มา ถึงจะไม่มีฉลาก แต่ก็ถือว่า

3. โสณาน้ำมันโกเมศ สมัยรัชกาลที่ 6 นำมาลงเพื่อให้เปรียบเทียบกับขวดของคุณเต็มศักดิ์ บัวศรี ว่ามีรูปทรงคล้ายกัน
4. ขวดน้ำหอมน้ำมันแบบต่าง ๆ ของห้างเฮอูเซนแอนชันซ์ ถนนพหลุค สมัยรัชกาลที่ 6 นำมาลงเพื่อให้เปรียบเทียบกับขวดบางใบของคุณเต็มศักดิ์ บัวศรี ด้วย ว่ามีรูปทรงคล้ายกัน ภาพจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ เดลินิวส์ ฉบับวันอังคารที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2461 หลอมุดแห่งชาติ
5. ขวดเปล่าของคุณเต็มศักดิ์ บัวศรี ได้จากที่พ่อเก็บเอาไว้ อีกทีหนึ่ง อายุไม่ต่ำกว่า 50 ปี ขอให้เปรียบเทียบรูปขวดในโสณาน้ำมันห้างโกเมศ และห้าง เฮอูเซนแอนชันซ์ สมัยรัชกาลที่ 6

ทั้งโกเมศ ก็กตัญญูถึงพยานมรดก (โกเมศกับให้พี่สาวมา ขวดเก่าแก่ในชุดนี้)

ใช้น้ำ
น้ำมันโกเมศ
เสมอ เพราะ
น้ำมันโกเมศ
เป็นยอดแห่ง
น้ำมันใส่ผง
ทั้งหลาย

น้ำมันโกเมศ
น้ำมันใส่ ผง มีกลิ่นหอมที่สุด เพราะหอมชื่นใจ
แถมมีผิวพรรณ หยาบอย่างเช่นมารูม ให้ผิวเนียนงาม กัน
แมลงวัน แมลงวันก็ระเบิดกัน จนแทบพอใจ และใคร่รับความ
ชม ชม จากผู้ดูใจ ประทับคำพิชิต หมั่นหมั่น ทำเป็นน้ำมันใส่
ผง มีกลิ่นหอมที่สุด คอคนจน ชาวต่างประเทศ ก็ไปซื้อ น้ำมัน
โกเมศของเราแล้วชาวอังกฤษก็มีบ้าง และจีนก็มีบ้าง นิยม
ใช้กันมากที่สด ฉะนั้น ถ้าท่านจะใช้ น้ำมันใส่ผงก็ควรเลือก
ควร จะเลือกชื่อ ใช้น้ำมันโกเมศ อย่างเคยดูที่หน้า
ภาชนะอย่างมากที่สุด ขวดใหญ่ ภาชนะ ขวดเล็ก ขวดละ
๒๐ สตางค์ มีจำหน่ายทั่วไป และที่

ทั้งโกเมศ ก็กตัญญูถึงพยานมรดก (กรศรีกับไม่ซื้อขวดเก่าจะขาย)

3.

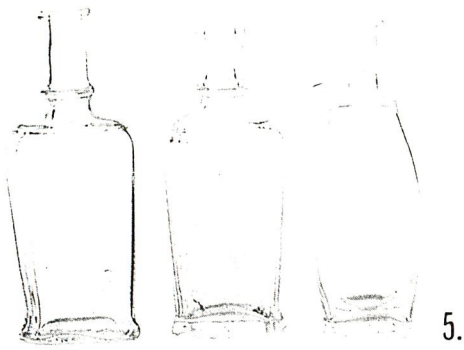
พิกัดสินค้า

สินค้าที่จำหน่าย

4.

เขาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
อย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.

6.

7.

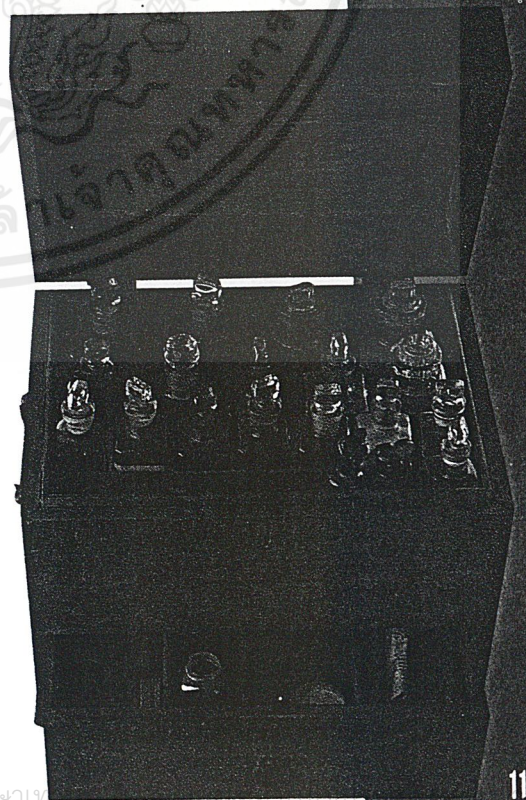
8.

9.

10.

11.

6. นำยาสุทนต์ รูปทรงขวด และ ฉลากสวชยามตี
7. ขวดวิสกี้ฝอยซ์ นำมาเป็น ตัวอย่างให้เห็นถึงความ พิถีพิถันในการออกแบบ ฉลากและรูปทรงขวด ซึ่ง นึกออกแบบของเขาคือ คำนึง ขวดวิสกี้ ขวดสุราฝอยซ์ มีแบบต่าง ๆ มากมายนับพัน แบบ เพียงสะสมขวด หรือ ฉลาก หรือกล่องก็สนุกพอ แล้ว
- 8-11. ขวดและที่ขยายฝอยซ์ ทั้งชุด เป็นของคุณเอมพอ สุภักดิ์คือ ขนใส่เคื่องบินลงมาจาก พิพิธภัณฑที่บ้านแม่ลา เชียงใหม่ เพื่อมาช่วยงาน โดยตรง ตามประวัติว่าเป็น ขวดขาเก่าราวปี ค.ศ. 1903 (พ.ศ. 2446) ปลายสมัย อังกาลที่ 5 เทียบแคตตาลอก แล้ว ว่าเป็นของจากอเมริกา ได้จากคุณโกศาคัด เจ้าของ กิจกาาเลพตติง ตั้งเดิมเป็น ของมาศาคคุณโกศาคัดอีกที หนึ่ง

12.

13.

14.

15.

16.

12.-13. ขวดหมึกรูปทรงแต่าง ๆ ของคุณนิวัติ กอชเพ็ช
 14. ขวดและกล่องน้ำยาลบหมึก ตาเพลลิแกน ใช้ลบที่ละสี ตามคำแนะนำที่แนบไว้ มี กระดาษซับนมมาพร้อม ถวม 1 ชุด ของคุณนิวัติ กอชเพ็ช

16. นำมันตาปลาตะเพียน ของบริษัท วิริยะพานิช จำกัด (ก่อตั้งปี พ.ศ. 2460) สวขประทับใจ คนเขียนทั้งรูปทอ สิววด ฉลากขวด จุกขวด และ กางฉนิปกปากขวด ขณะนี้ ยังไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ ออกแบบ และเริ่มใช้รูปแบบ เช่นนี้ตั้งแต่เมื่อใด

เอกสารที่ 16. วิจัยเพื่อทราบการเขียนเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ เมื่อผู้วิจัยศึกษาไป
 ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

17.

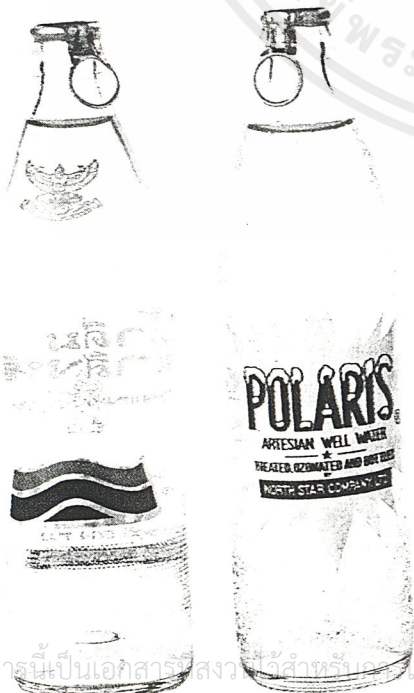
17. ขวดน้ำอัดลมที่มีขวดวางขายอยู่ในปัจจุบันบางแบบ สำหรับขวดที่ห่อโคคา โคลานั้น อีกข้างหนึ่งก็เขียนว่า โค้ก ไม่นับออกมาด้วยเพราะ ออกแบบไม่สวยไม่งาม

18. ขวดนมเพื่อขวัญซึ่งปัจจุบันเลิกบรรจุใส่ขวดแบบนี้ไปแล้ว รูปทรงและตราออกแบบได้สวยดี ของเอนก นาวิกมูล

19. ขวดน้ำดื่มตราสิงห์ และตราไพลาธิส น้ำดื่มไพลาธิส มีมาก่อน ส่วนตราสิงห์เพิ่งผลิตที่หลังเมื่อ 2-3 ปีมานี้

18.

19.

บันทึกไว้เปรียบเทียบ

เรื่องของขวดยังมีที่ที่น่าสนใจอีกมากมาย ปัจจุบันได้มีผู้เริ่มสนใจเก็บขวดกันบ้างแล้ว ผู้เขียนเคยไปซื้อหมากขวดเหล่านอกที่ร้านคาเปี๊ยะวัดมหาธาตุมาที่หนึ่งเลือกเอาที่ฉลากสวย ๆ มาวางดูแล้วก็ชื่นคดี เหล้าเมื่อนอกเขาออกแบบรูปทรงขวด และฉลากอย่างพิถีพิถัน ส่วนเหล้าเมืองไทย โดยเฉพาะรุ่นปัจจุบัน ในสายตาของผู้เขียนแล้ว ยังไม่งามพอขึ้นหิ้ง นักออกแบบต้องตั้งใจผูกฉลาก และออกแบบตัวอักษรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ส่วนเหล้าเก่า ตราเก่า นั้น ต่อไปจะต้องศึกษา มาเขียนสักวัน เข้าใจว่าจะออกแบบได้งดงามเป็นแน่ ขวดเหล้าจำลองมีคนชอบซื้อ ผู้เขียนไม่ว่าอะไรทั้ง ๆ ที่ครั้งหนึ่งเคยเขม่นอยู่บ้างเล็กน้อย แบบจำลองบางอย่างทำได้แปลกดีเช่น ไม่มีน้ำอะไรอยู่ข้างใน ทำแค่รูปทรงและฉลากให้เหมือนของจริงได้กันซักคู่แล้ว จะกลายเป็นไฟแช็ค อย่างนี้ก็มิ (ของคุณประสิทธิ์ สิงห์พันธุ์) ขวดปลากัด ขวดโหล ขวดยาดอง ขวดอื่น ๆ ท่านที่สนใจจะซื้อ สามารถไปซื้อได้ที่ร้านขายเครื่องแก้วข้างวัดบพิตรพิมุข เชียงสะพานพระปกเกล้า ส่วนร้านขายขวดเก่าซื้อขวดเก่าตรงวัดบวรนิเวศวิหาร และเวียงนาคเรชม ก็มีขวดมากแบบ น่าจะลองไปดู อนึ่ง ขวดกะหล่ำป้าที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ข้างสนามหลวง ท่านก็ควรได้ไปชมพอเป็นที่เพลินตาบ้าง ผู้เขียนเคยดูครั้งหนึ่ง เป็นขวดแก้วรูปแปลก ๆ กะหล่ำป้าก็คือเมืองปัตตาเวีย หรือจากรดาในปัจจุบัน ประวัติขวดจะมีว่าอย่างไร ผู้เขียนจำไม่ได้ และยังไม่ได้สอบค้น ดูเหมือนในพิพิธภัณฑ์จะไม่บอกที่มาเสียด้วยซ้ำ การเล่นสะสมขวดไม่ได้มีหลักเกณฑ์จำเพาะแต่อย่างใด สำหรับผู้เขียนแล้วเห็นว่า ถ้าจะสะสมขวดก็คงดูที่รูปทรงกับฉลาก หรือประวัติของขวดใบนั้น ๆ เป็นสำคัญ

เรื่องขวดก็ขอจบลงเพียงเท่านี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของ นิตยสาร 19 เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อ่าน กรุณาอย่าเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ การค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนิตยสาร 19 นิตยสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

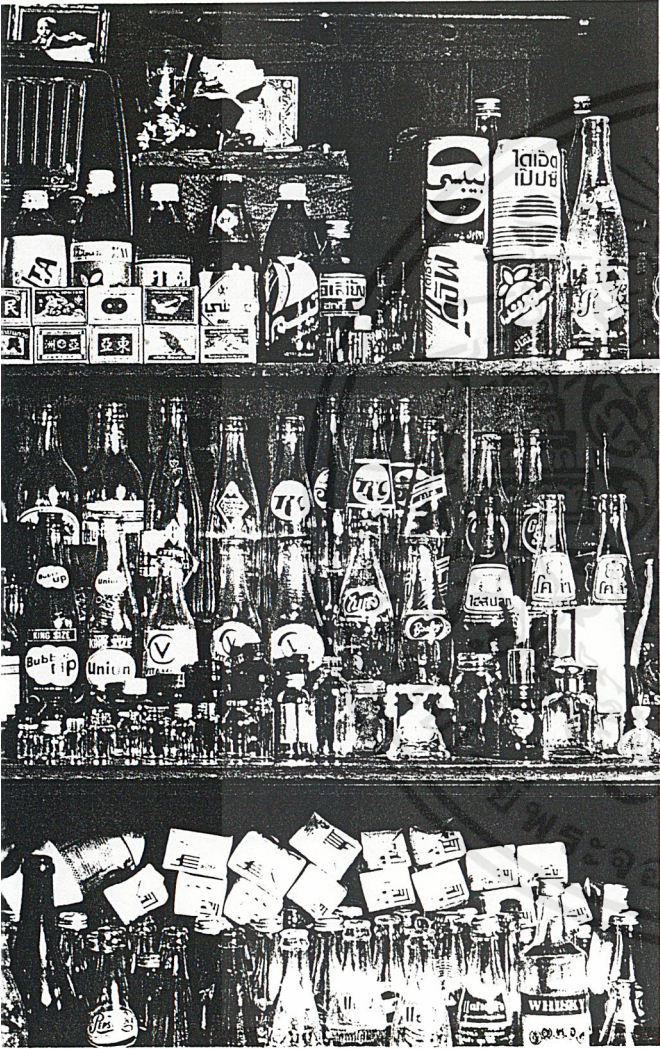

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“สมัยเด็กๆ” ฐานะ
ต้องขอเงินแม่ถึงสอง-สาม
กลางวันขอ เย็นก็ขออีก
คงเป็นอีกจุดหนึ่งที่ทำให้ผม
อยากเป็นเจ้าของขวดพวกนี้
มันยากลำบากมาก... หรือจะ

ทางบ้านผมไม่ค่อยร่ำรวยเท่า
พออยากกินน้ำอัดลมชิ้นมาก็
รอบกว่าจะได้กิน... คือ เข้าขอ
กว่าจะได้กินก็ตกเย็นพอดี...นี่
คิดสะสมขวดเหล่านี้ขึ้นมา
เพราะสมัยเด็กๆ กว่าจะได้มา
เป็นปมด้อยผมเองก็ไม่แน่ใจ

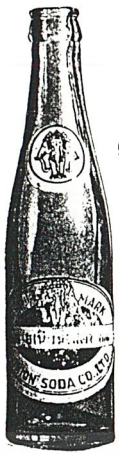
□ เป็นเพียงบางส่วนของขวดที่มีอยู่ทั้งหมด
(หัวเราะ)

“จริงๆ แล้วเก็บของเก่ามา
โฆษณาที่เขาโฆษณาพวกน้ำอัดลม
รู้สึกว่ามันน่าเก็บ และอีกอย่าง
คุณพ่อเป็นรูปงานเลี้ยงธรรมดาๆ
โซดาวางอยู่บนโต๊ะ ผมก็มานั่ง
ดื่มอะไรกัน ผสมกับเหตุผล
ให้ผมเก็บสะสมขวดเหล่านี้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่

ก่อน เมื่อก่อนผมเก็บแผ่น
เมื่อเห็นจากตรงนั้นก็มีความ
ได้เห็นก็คือ รูปเก่าๆ ของ
งานหนึ่ง ในรูปนั้นจะมีขวด
พินิจดูว่า เออ.. คนรุ่นเก่าเขา
ข้างต้น ก็เป็นแรงบันดาลใจ
ให้ผมเก็บสะสมขวดเหล่านี้

“พอเวลาถึงงานอดของ
เป็นคนจัด ผมก็เอาไอ้แผ่น
กับเขาด้วย พอเพื่อนเห็นเข้า
พวกนี้ เพราะเห็นแว่วว่าผม
“ใบแรกที่เก็บรู้สึกว่าจะ
มาจากรถเข็นที่บางขุนพรหม”
ตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา

500 จำพวก ที่พี่เอนก นาวิกมูล
โฆษณาที่ผมเก็บเอาไว้ไปอด
ก็แนะนำให้ผมเก็บสะสมขวด
จะต้องเก็บได้อย่างแน่นอน
เป็นขวดเป็ปี่ขวดลิเซียว ไปซื้อ
จึรนนท์จึงตั้งหน้าตั้งตาเก็บ
ทรงแปลกตา มีที่มาแตกต่างกัน

จวบจน บัดนี้ตัวเองยังจำไม่ได้เลยว่ามี
ทั้งหมด ก็ไป

เพราะ
มาจาก
ไหน

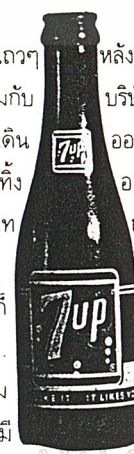

“เวลาอยากรู้ต้องไปเปิด
ผมจะจดบันทึกไว้หมดว่า
ไหน และใครเป็นคนให้มา
“และเวลาเดินไป
มีขวดขาย ผมก็จะซื้อ
มา...ที่ซื้อประจำก็
คือร้านที่ทำข้าง
เขาว่าผมชอบ
เก็บขวด
เวลามีขวด
ใหม่ๆ เข้า
มาก็จะเก็บ
ไว้ให้”
นาน
วันเข้า เงิน
ทองก็หมด
ไปกับการซื้อ
ขวด จึรนนท์
จึงเปลี่ยนจาก
การซื้อมาใช้วิธี
การค้นหาเอา

ตามกองขยะที่อยู่ข้างทาง

“เมื่อก่อนผมทำงานอยู่แถวๆ
มาแต่ร์เดอี แล้วก็ชอยตรงข้ามกับ
บ้านฝรั่งอยู่หลายหลัง เวลาเดิน
ไปดูที่กองขยะหน้าบ้านว่า เขาทิ้ง
หรือเปล่า...พอดกเย็นก็ถอดไท
สนุกดี

หลังสวน บริษัทผมอยู่หลังโรงเรียน
บริษัทคือ ชอยตันสน แถวนั้นจะมี
ออกไปกินข้าวกลางวัน ก็จะเดิน
อะไรลงมาบ้าง มีขวดอยู่ด้วย
ถาเขนเล็กลง ไปดูกองขยะ...

“คลองตรงประตูน้ำผมก็
สวิงไปช้อน หรือไม่กี่ลงไปม...
เขาจะเอาเศษเหล็กเศษอะไรผม
เดียว ชอบเดินเข้าไปดูว่ามันมี

เคยลงไปดูมาแล้วนะ เอา
ที่เขาซื้อก็ผมก็ชอบไปใคร
ไม่สน ผมสนแต่ขวดอย่าง
ขวดอยู่หรือเปล่า มีโปสเตอร์

ปิดฝาอยู่หรือไม... มัน
 ผมว่า คือ เราจะรู้ว่าที่ไหนมี
 หาของเราเอง ถ้าให้คนอื่นไป
 คลองนี้ก็มีเยอะ มันจะไหล
 น้ำลง มันก็จะไหลขึ้นมา เรา
 "มีบางใบที่ต้องไปที่โรง
 ครั้งแรกเขาบอกว่าแก้วแก้วไม่อยู่
 กินกาเพื่อยู่ ครั้งที่สามเขาถึง
 ได้เลย ยอม"

เป็นความสามารถเฉพาะตัวนะ
 ของพวกนี้อยู่บ้าง เรารู้แหล่ง
 หากก็คงไม่รู้ อย่างตามปาก
 ไปรวมกันแถวๆนั้น พอเวลา
 ลงไปคู้ยเอา...
 งานถึง 3 ครั้งกว่าจะได้มา ไป
 ครั้งที่สองแก้วแก้วไม่ว่าง กำลัง
 จะให้มา เขาคงเห็นว่าผมอยาก
 ได้เลย

ที่เรา
 มีโรง
 3
 และ
 ของ

สมัยก่อนบริเวณถนน
 เรียกกันติดปากว่าตรอก
 งานผลิตน้ำอัดลมอยู่ด้วย
 ยี่ห้อ คือ นิวแมมโบ้
 โพลีซมิลค์ สามยี่ห้อ
 ดีที่หนักสะสมต้อง
 "ที่หน้าเก็บ
 มันเป็นของ
 จันทน์ เป็น
 โรงงานที่
 อยู่ใกล้
 บ้าน แต่
 ที่ผมมี
 อยู่กลับ
 ไปได้มา
 จาก
 จังหวัด
 ระยอง ไม่
 น่าเชื่อว่าของ
 อยู่แถวบ้าน
 แท้ๆ กลับไป
 ได้มาจากต่าง

จันทน์ หรือ
 จันทน์ จะ
 ทำออกมา
 เดียร์เรส
 นี้ เป็น
 การ
 เพราะ
 ตรอก

จังหวัด...ปัจจุบันโรงงานเขาเลิกกิจการไปแล้ว...
 "ยอมรับได้เลยนะว่าข้ามก
 เดินชอกแซกหาขวด หาคะตัวหนึ่ง
 ลงบ้างก็ได้เน...เขาคงอายุ เพราะ
 แล้ว เจอถังขยะ ผมมักจะชะงัก
 "สิ่งที่ได้จากการเก็บของ
 วิวัฒนาการของมันว่ามีควม
 มัน เปลี่ยนแปลงอย่างไร
 คลาสสิกมากเลยนะ เขามีควม
 ขึ้นมา เดี่ยวนี้ผมคิดว่า พอลูกค้า
 ในการทำเท่าไร เพียงแค่อาลี

เดี่ยวนี้ก็ยั้งบ้าเหมือนเดิม เที่ย
 จนแฟนผมเขาบอกว่า ที่เปลาก
 เวลาเดินไปไหนมาไหนด้วยกัน
 เข้าไปดูบ้างที่เข้าไปคู้ยเลยก็มี...
 พวกนี้ก็คือ ได้เรียนรู้
 เป็นมาอย่างไร จนถึงปัจจุบัน
 บ้าง...เมื่อก่อนรูปทรงมัน
 ตั้งใจในการดีไซน์และทำมัน
 รู้จักแล้ว เขาจึงไม่พิถีพิถัน
 มาป้ายๆ ก็รู้แล้วว่า เป็น

สินค้ายี่ห้ออะไร เท่านั้นเอง

"อีกอย่างที่ได้จากการเก็บคือ วิธีการที่จะได้มันมา ผมว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน"
 จิรนนท์บอกว่าที่เก็บมาทั้งหมด เขาชอบบูเกรปมากที่สุด เพราะยี่ห้อที่
 เขาอยากได้มานานแล้ว...มันร่วมสมัย

มีอยู่ใบเดียว ได้มาจากร้านข้างๆ โรงหนังแคปิตอล ตอนซื้อมาใหม่ๆ
 มันยังเป็นน้ำสีต่ายอยู่ เก็บไปเก็บมามันก็มาเป็นอย่างที่เห็น

"ที่ยากที่สุดก็คือ ฮาวดี เพราะยี่ห้อนี้ผมกินมาตั้งแต่เด็กๆ ไม่เข้าใจ
 เหมือนกันว่ามันหายไปไหนหมด ไม่รู้เขาเอาไปเก็บไว้ที่ไหน"

กับขวดที่มีอยู่ทั้งหมด จิรนนท์บอกว่า คุณค่าของมันไม่ได้อยู่ที่ราคาค่า
 งวดอะไร เพราะขวดที่มีอยู่ทั้งหมด ราคาก็ไม่ได้แพงมากมายอะไร แต่คุณค่า
 ของสิ่งเหล่านี้กลับอยู่ที่ความพึงพอใจ

"เก็บแล้วสบายใจเราก็กินเพราะมันเป็นเสมือนตัวแทนของความเป็นเด็ก

อย่างที่เรบอกไปแล้วว่า
 เมื่อก่อนกว่าเราจะได้ของ
 พวกนี้มันยากลำบาก
 มาก...อีก อย่างหนึ่ง
 คือเวลาไปเก็บ
 เชิงๆ ก็ มันงัด
 ของพวกนี้ มัน
 สวย ดู แล้วมัน
 เป็นเงา มัน
 เหมือน เครื่อง
 ประดับ อย่าง
 หนึ่ง เหมือน
 กัน เวลา
 เอามา ตั้ง
 เรียงๆ กัน

แล้วมันสวยดี "เคยผ่าน
 ไปแถวๆ บางกะปิ จะมี
 บ้านอยู่หลังหนึ่ง เขาเอา
 ขวดน้ำอัดลมมาทำเป็นที่
 กันขโมยตรงขอบรั้ว ผม
 เห็นแล้วรู้สึกทึ่งขึ้นมาทันที

☐ ขวดน้ำมะเน็ดที่นับวันยิ่งหายาก

ยื่นปลงอยู่ตั้งนาน กลับมานั่งนึกดูว่า ทำไมเขาต้องเอาขวดน้ำอัดลมไปทำอย่าง
 นั้นด้วย ทั้งๆ ที่ขวดเหล่านี้ก็ตั้งเยอะแยะ"

ทั้งหมดที่นำมาเรียงร้อยเป็นเรื่องราว เป็นความรูสึกของคนๆหนึ่งที่เห็นคุณค่า
 ค่าของสิ่งที่หลายคนคิดว่า...มันไม่มีคุณค่า

บทที่ 2

การสร้างสรรคผลงน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างสรรค์ผลงาน

การหา concept ของงาน

ก็นำมาจากข้อมูลทางด้านน้ำอัดลมและตัวกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักสะสมที่ได้ศึกษามา จึงสามารถสรุปแนวคิดได้คร่าวๆดังนี้ คือ "ใช้ลักษณะเดิมของตัวขวด และเรื่องราวที่น่าสนใจเป็นตัวนำเสนอชักจูงให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ที่เขาเคยคุ้นเคย และความรู้สึกที่ดึ้นกำลังจะเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อเขามาชมนิทรรศการขวดขวดเก่าๆนี้"

ART DIRECTION และ LOOK ของงาน

สามารถสรุปออกเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. ใช้ " Product as a hero " ของสะสมไม่ว่าจะเป็นขวด ป้าย เป็นต้น ล้วนมีความงามและคุณค่าในตัวมันเองอยู่แล้ว ภาพของงานที่ออกมาก็นำลักษณะเด่นของของสะสมนั้นๆเป็นตัวนำเสนอ
2. ใช้ลักษณะที่แสดงความเก่าเป็นส่วนประกอบในงาน เช่นใช้สีน้ำตาล สีกระดากเก่าๆ เป็นต้น

ขอบเขตของสื่อที่ใช้

1. MAG AD จำนวน 2 ชิ้น

เหตุผล เพราะเป็นกลุ่มที่เจาะเข้าไปยังกลุ่มเป้าหมายผู้มีใจรักของสวยงามๆ ชอบการสะสม ได้อย่างโดยตรง โดยสามารถวางสื่อในหนังสือ , นิตยสาร เช่น สารคดี , ARCH AND IDEA , LIFE AND DECOR , คอเลกชัน เป็นต้น

2. POSTER 1 ชิ้น

เหตุผล ที่เลือกใช้ก็เพราะสามารถเข้าไปยังกลุ่มเป้าหมายที่แคบ แต่ตรงได้ดี ยิ่งสถานที่ติดก็จะติดตามร้านขายของเก่าต่างๆ เช่นตามตลาดนัดสวนจตุจักรหรือติดตามข้างทางที่มีของเก่าวางขาย เป็นต้น

3. บัตรเชิญ 1 ชุด

เหตุผล วัตถุประสงค์ก็เพื่อจะเชิญบุคคลที่มีเกียรติหรือคนในวงการมาร่วมเปิดงานนิทรรศการตามวันที่กำหนด หรือสามารถเป็นบัตรเชิญส่งไปให้ผู้ที่มีสนใจได้มาดูงานแห่งนี้

4. สจ๊วต 1 ชุด

เหตุผล เพื่อใช้เป็นทีละลิก และแจกเผยแพร่ให้แก่บุคคลที่สนใจในตัวนิทรรศการว่ามีความเป็นไปอย่างไร มีเรื่องราวที่น่าสนใจอะไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ผลสรุปการออกแบบตามข้อเสนอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลสรุปจากการออกแบบตามข้อเสนอแนะ

ภายใต้แนวคิด และTONE ที่ได้สร้างขึ้นมา สามารถแบ่งขั้นตอนการออกแบบออกมาได้2ขั้นตอน
คือ

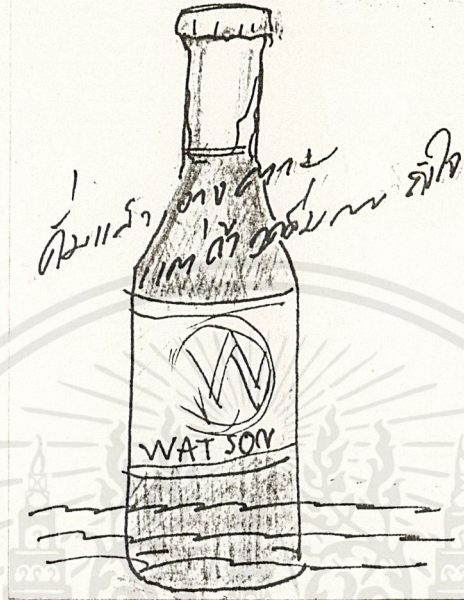
1. แบบร่างครั้งที่ 1 หรือ thumbnail sketch
2. แบบร่างครั้งที่ 2 หรือ laugh sketch

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่างครั้งที่ 1

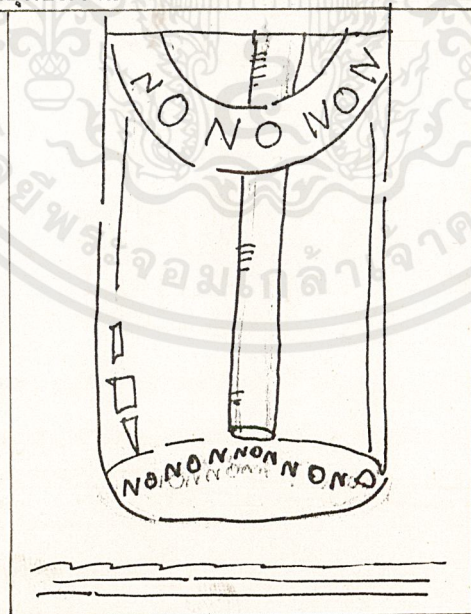
MAG AD 1

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

ใช้น้ำอัดลมตราเก่าๆซึ่งยังมีน้ำอยู่ แต่หมดอายุไปแล้วดูแล้วทำทางจะกินไม่ได้
" ดื่มแล้วอาจตาย แต่ถ้าดื่มน้ำแล้วล่ะก็ ถึงใจ "
ต้องการใช้ภาพแรงๆภาพชวตแปลกๆที่มีน้ำอยู่ซึ่งน้ำเสียแล้ว มาเป็นตัวสะกดกลุ่ม
เป้าหมายให้หยุดชมงาน

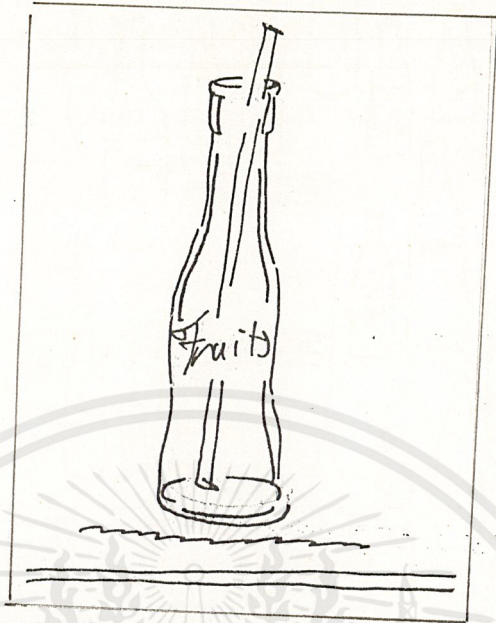
MAG AD 2

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

ขวดน้ำอัดลมเก่าๆที่ปราศจากน้ำ มีหลอดคาอยู่
น้ำหมดไปนานแล้วแต่คุณก็ยังดูดดื่มได้ไม่มีวันหมด
แม้ว่าน้ำอัดลมเก่าๆจะหมดไปนานแล้ว แต่คนเราก็ยังชื่นชมความสวยงามและ
เรื่องราวจากมันได้

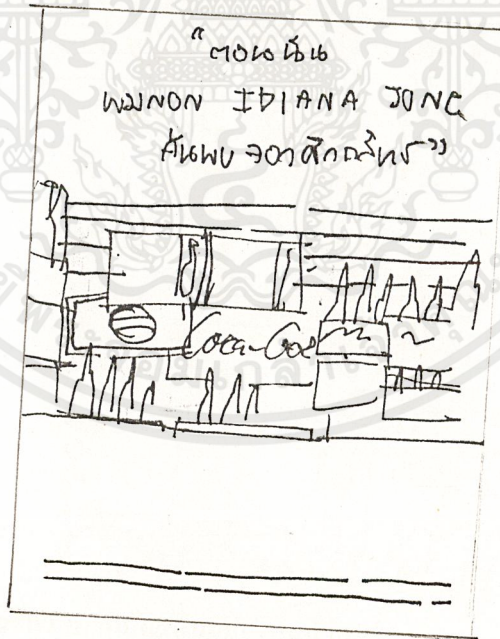
MAG AD 3

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

ขวดน้ำอัดลมเต็มขวดแต่ไม่มีน้ำ มีหลอดแก้วๆคาอยู่ ขวดเปล่าๆใบนี้เต็มไปด้วยเรื่องราวที่คุณไม่รู้ ขวดว่างๆใบหนึ่งสามารถบอกเล่าวิถีชีวิต เรื่องราวความเป็นไปของตัวเองได้

MAG AD 4

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

โกดังเก็บขวดน้ำแก้วๆจำนวนมหาศาลหลายยี่ห้อ " ความรู้สึกตอนนั้น ผมเหมือนกับ อินเดียหน้าโจนส์ ค้นพบจอกตกดีลิท " ใช้เรื่องราวความรู้สึกต่อการค้นพบของตัวเองนักสะสมที่มีต่อขวด โกดังแก้วๆ เป็นต้น นำเสนอสร้างความน่าสนใจให้กับตัวนิทรรศการ และต้องการให้ IMPACK โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้มีนิสัยหลงใหลเสาะแสวงหาของเก่าด้วยตนเอง

MAG AD 5

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

ขวดน้ำอัดลมมีเลิกผลิตไปแล้วเต็มไปหมด
วันนี้คุณหามันดื่มไม่ได้ แต่คุณก็ยังดุดดื่มกับมันได้ไม่มีวันหมด
ใช้ภาพที่แปลก และแรงรวมกับการใช้ข้อความที่เข้าถึงใจกลุ่มเป้าหมาย

MAG AD 6

ภาพ
ข้อความ
แนวคิด

ของสะสมต่างๆจำนวนมากอันแน่นอยู่เต็มหน้ากระดาน
"เรื่องราวที่ถูกอัดแน่น กระดานแผ่นเดียวไม่เพียงพอที่จะบอกให้คุณได้รับรู้เท่ากับการมาดูเอง
หน้ากระดานเนื้อที่น้อย ไม่พอที่จะบอกเรื่องเล่าความงดงามของน้ำอัดลมได้จึงควร
ที่จะไปพิสูจน์ด้วยสายตาตนเอง

POSTER แบบร่างครั้งที่ 1

POSTER หลักทั่วไปของลักษณะโปสเตอร์ที่ดีประกอบด้วย

1. อันดับแรก ต้องหยุดให้คนหันมามอง
2. ดูแล้วต้องรู้เรื่องได้โดยง่ายไม่ต้องคิดมาก

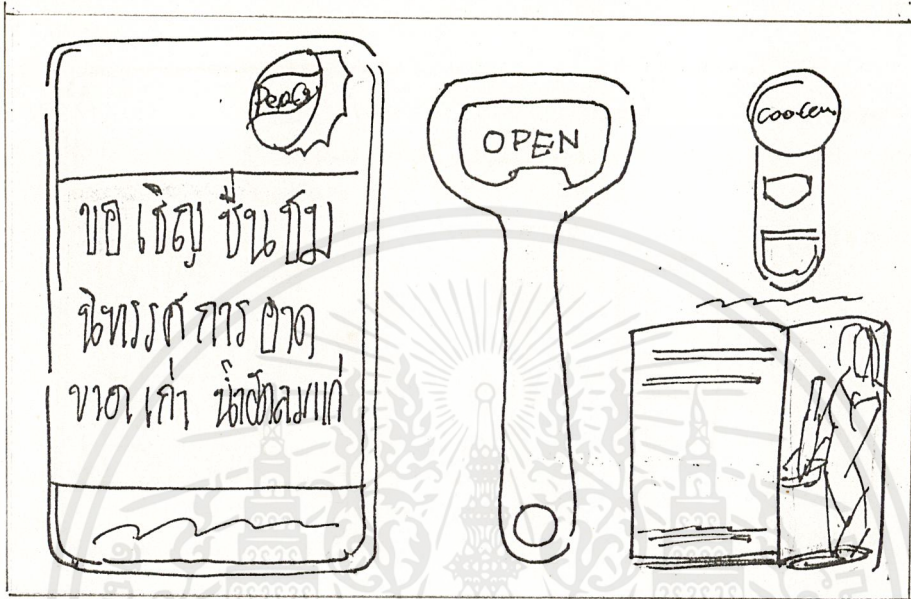
look ของโปสเตอร์โดยรวมๆก็คือ ต้องการหยุดกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยใช้ภาพของของสะสมของน้ำอัดลมยี่ห้อต่างๆที่แปลกตา หายาก สวย มาเป็นตัวสะกดให้คนหยุดมอง จะมีการนำลักษณะเฉพาะต่างๆของตัวของสะสมเป็นส่วนประกอบของตัวงาน เช่นใช้

<u>กระดานดำ</u>	ใช้ชอล์กเขียนข้อความต่างๆลงบนกระดานดำโดยตรง
<u>ปฏิทิน</u>	ใช้บอกวันที่ และเดือน เปิด-ปิดนิทรรศการฯ
<u>ที่เปิดตัว</u>	ใช้แทนวันเปิดนิทรรศการฯ

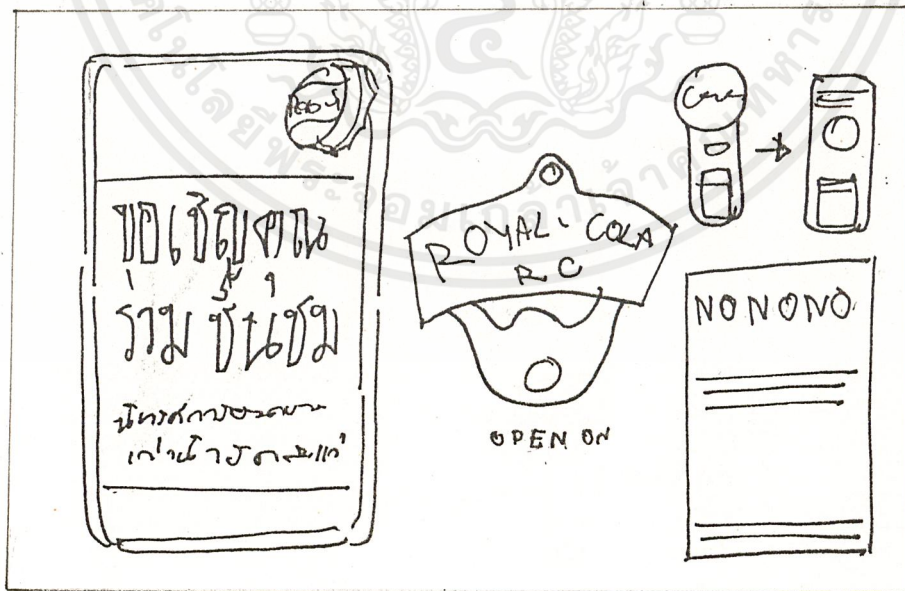
CONCEPT ของ POSTER

ต้องการบอก message ที่ว่าความชื่นใจจากน้ำอัดลมที่เราเคยดื่มเมื่อวันวาน วันนี้ความรู้สึกเมื่อวันนั้นจะเปลี่ยนเป็นความชื่นชมแทน จะมีการนำลักษณะป้ายเก่าๆที่ติดทับๆกันมาเป็นส่วนประกอบในตัวงานดังจะเห็นได้ชัดจากข้างผนังในร้านขายกาแฟเก่าๆ บริเวณตามป้ายต่างๆมักจะมีร่องรอยขีดเขียนข้อความต่างๆไว้ซึ่งส่วนเหล่านี้จะพบได้ในตัวโปสเตอร์ที่ทำออกมา

POSTER1

POSTER2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

POSTER3

POSTER4

แบบร่างครั้งที่ 1

บัตรเชิญ (INVITIATION CARD)

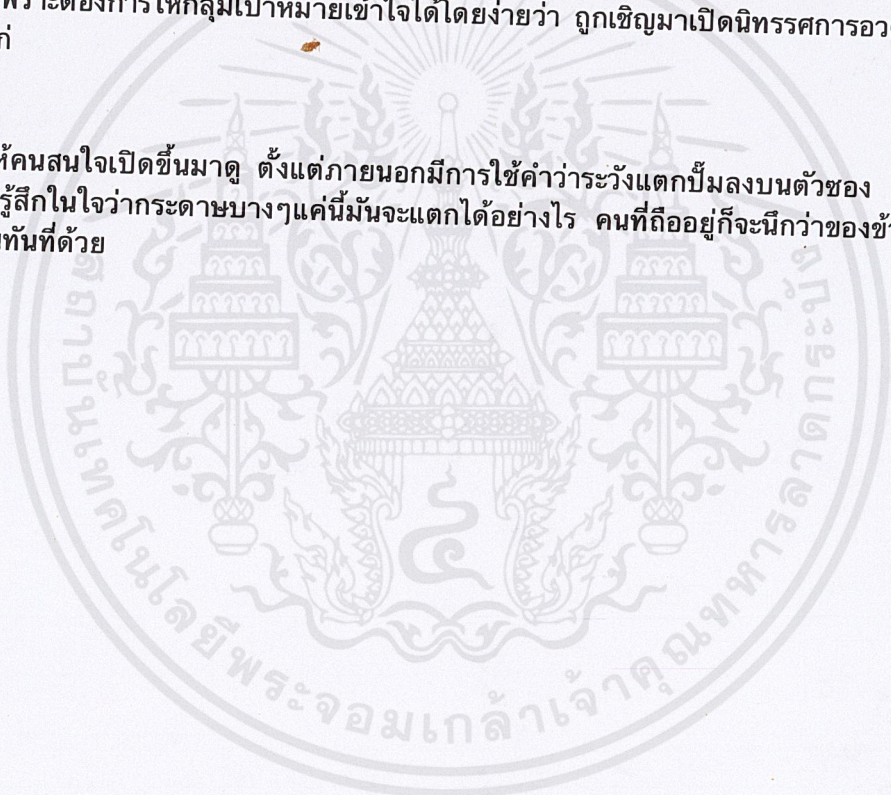
วัตถุประสงค์ของการทำบัตรเชิญ คือเพื่อชักชวนให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับบัตรเชิญให้มาร่วมในพิธีเปิด
นิทรรศการในวันเวลาที่กำหนดไว้

แนวคิด

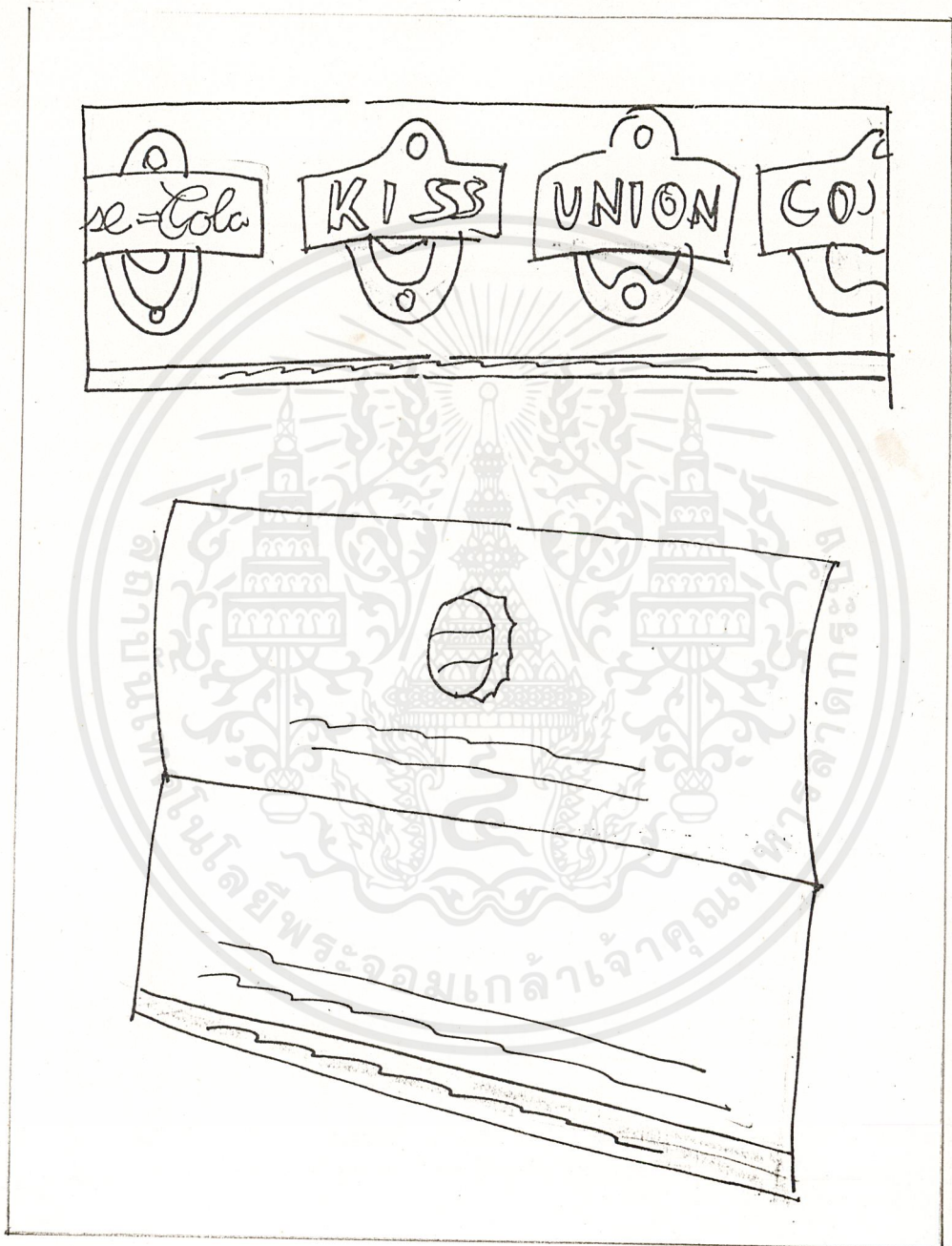
ใช้ที่เปิดขวดน้ำอัดลม (Bottle opener) เป็นตัวนำเสนอสร้างความน่าสนใจให้กับตัวงาน และ
ใช้ฝาจับน้ำอัดลมเก่าๆเป็นตัวแทนว่า บัตรนี้เรื่องน้ำอัดลมเก่าๆได้ถูกเปิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยที่ใช้ที่
เปิดขวดก็เพราะต้องการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้โดยง่ายว่า ถูกเชิญมาเปิดนิทรรศการขวดขวดเก่า
น้ำอัดลมเก่า

ของ

ออกแบบให้คนสนใจเปิดขึ้นมาดู ตั้งแต่ภายนอกมีการใช้คำว่าระวังแตกบีมลงบนตัวของ คนที่ถือ
ของอยู่ก็จะรู้สึกในใจว่ากระดาษบางๆแค่นี้มันจะแตกได้อย่างไร คนที่ถืออยู่ก็จะนึกว่าของข้างในเป็น
ของมีค่าชิ้นหนึ่งทีเดียว

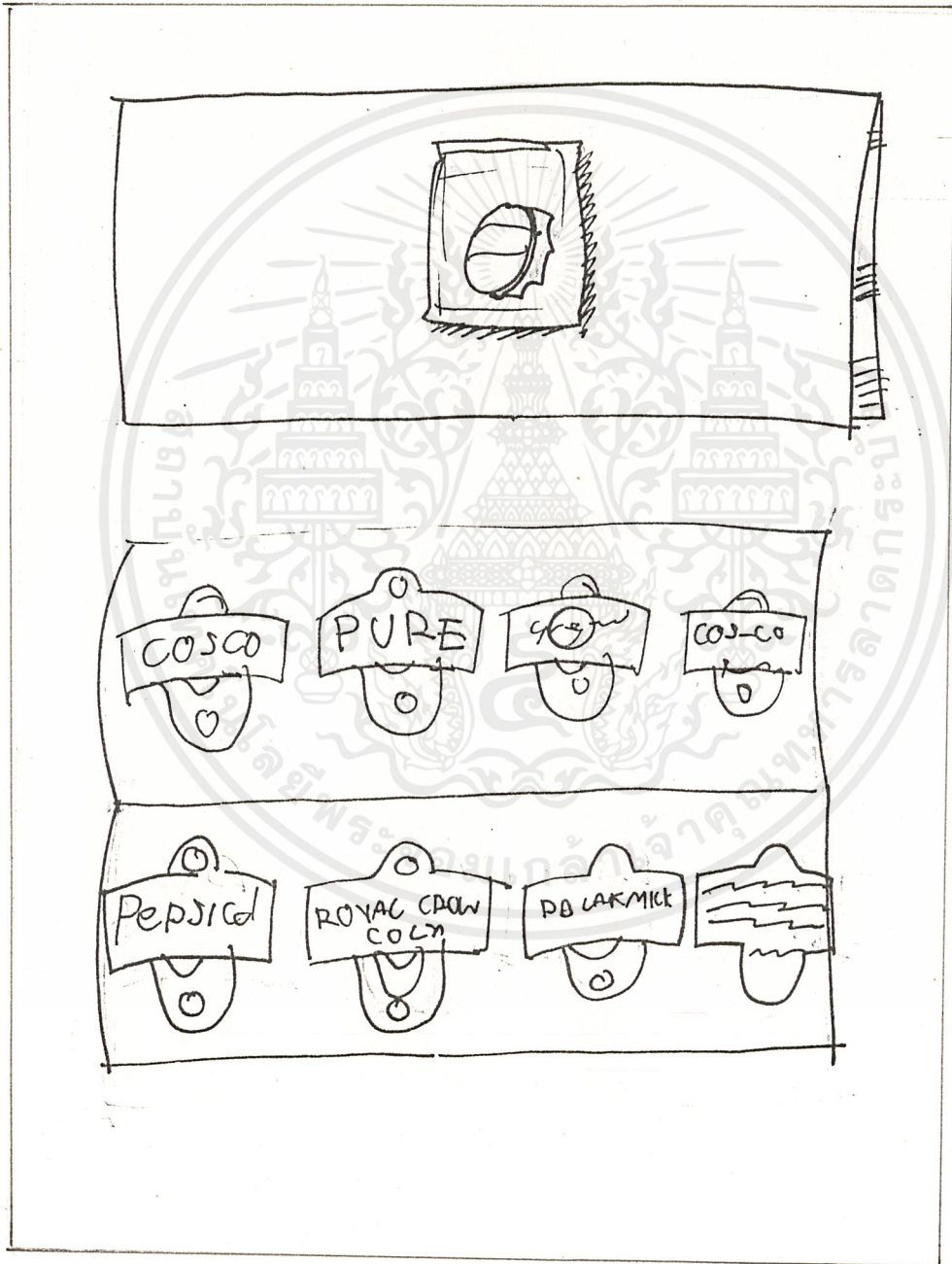

บัตรเชิญ 1

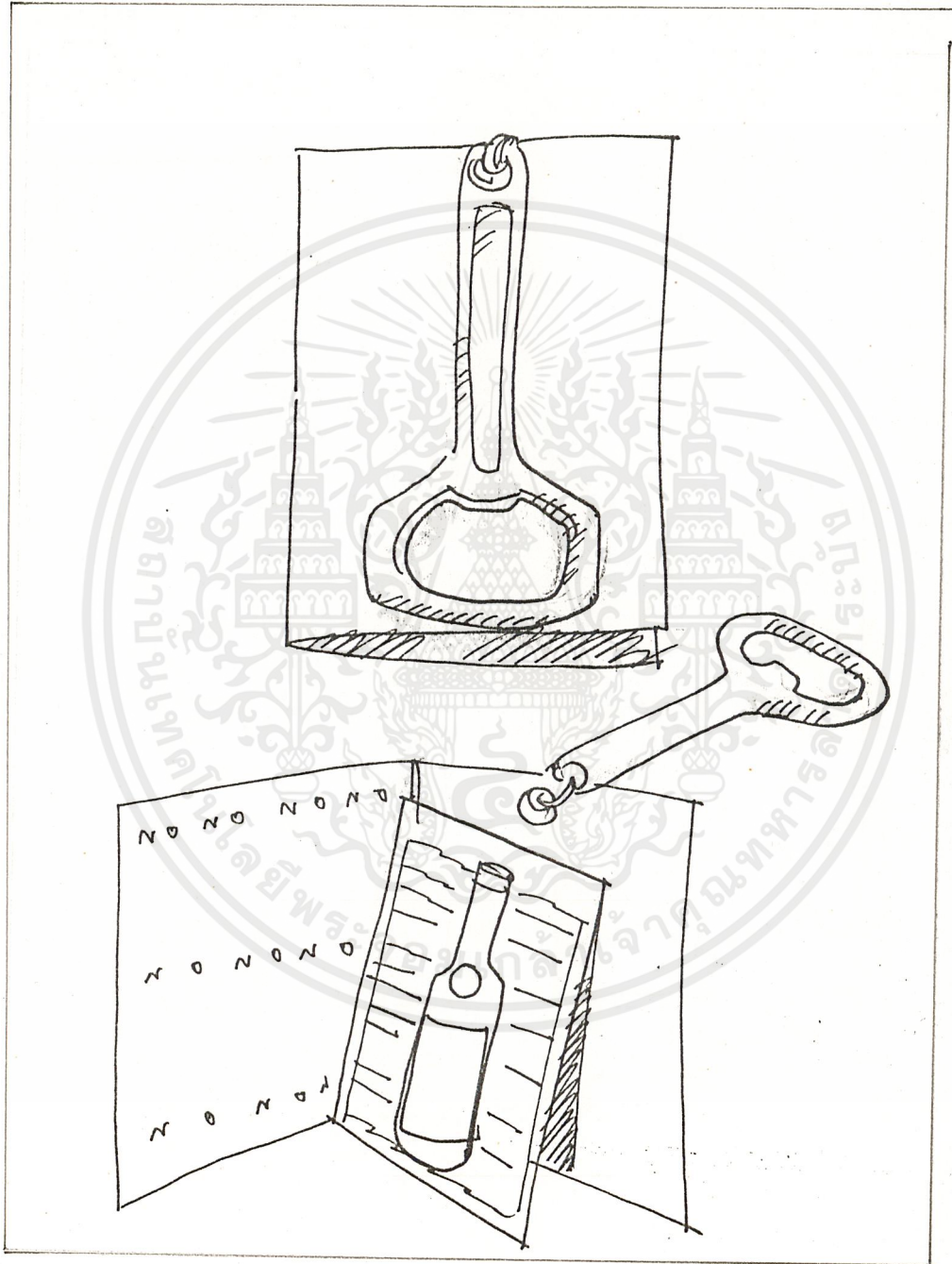
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัตรเชิญ 2

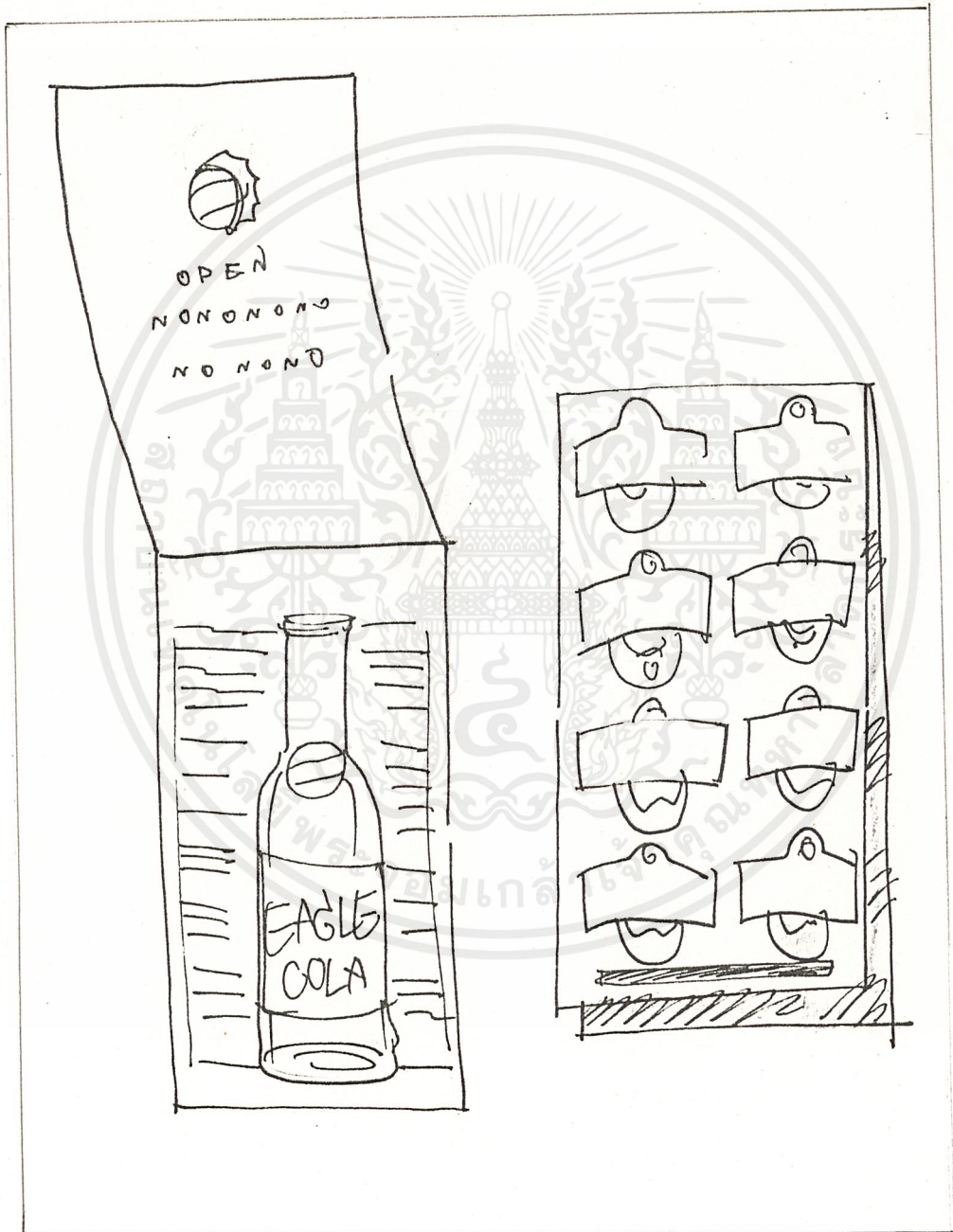
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัตรเชิญ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัตรเชิญ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัจित्रแบบร่างที่ 1

วัตถุประสงค์การทำสัจित्रก็เพื่อให้คนที่เข้าชมงานได้เก็บเป็นที่ระลึก และใช้เป็นเครื่องประชาสัมพันธ์ให้ผู้มาชมงานได้รับความรู้เล็กๆน้อยๆเกี่ยวกับเรื่องน้ำอืดลมไทยและการสะสม

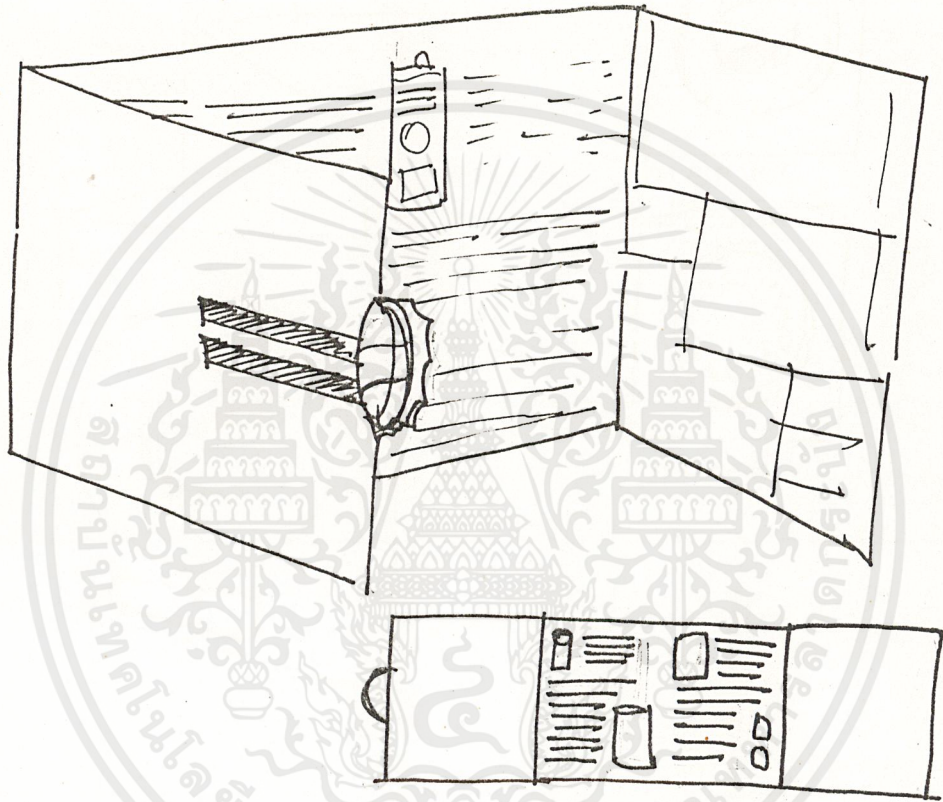
แนวคิด

แนวทางการกำกับศิลป์ ก็นำมาจากลักษณะเฉพาะของโฆษณาเก่าๆของน้ำอืดลมเอง คือ ภาพรวมๆจะดูเก่า โดยใช้ลักษณะของสีน้ำตาล (Sepia) , การใช้ข้อความที่เขียนบนกระดาษดำ , การปะติดของกระดาษ , รอยขีดข่วนของสังกะสี เป็นต้น มีการใช้ฝาจีบของน้ำอืดลมเก่าเป็นตัวเปิดดำเนินเรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัจบัตร 1

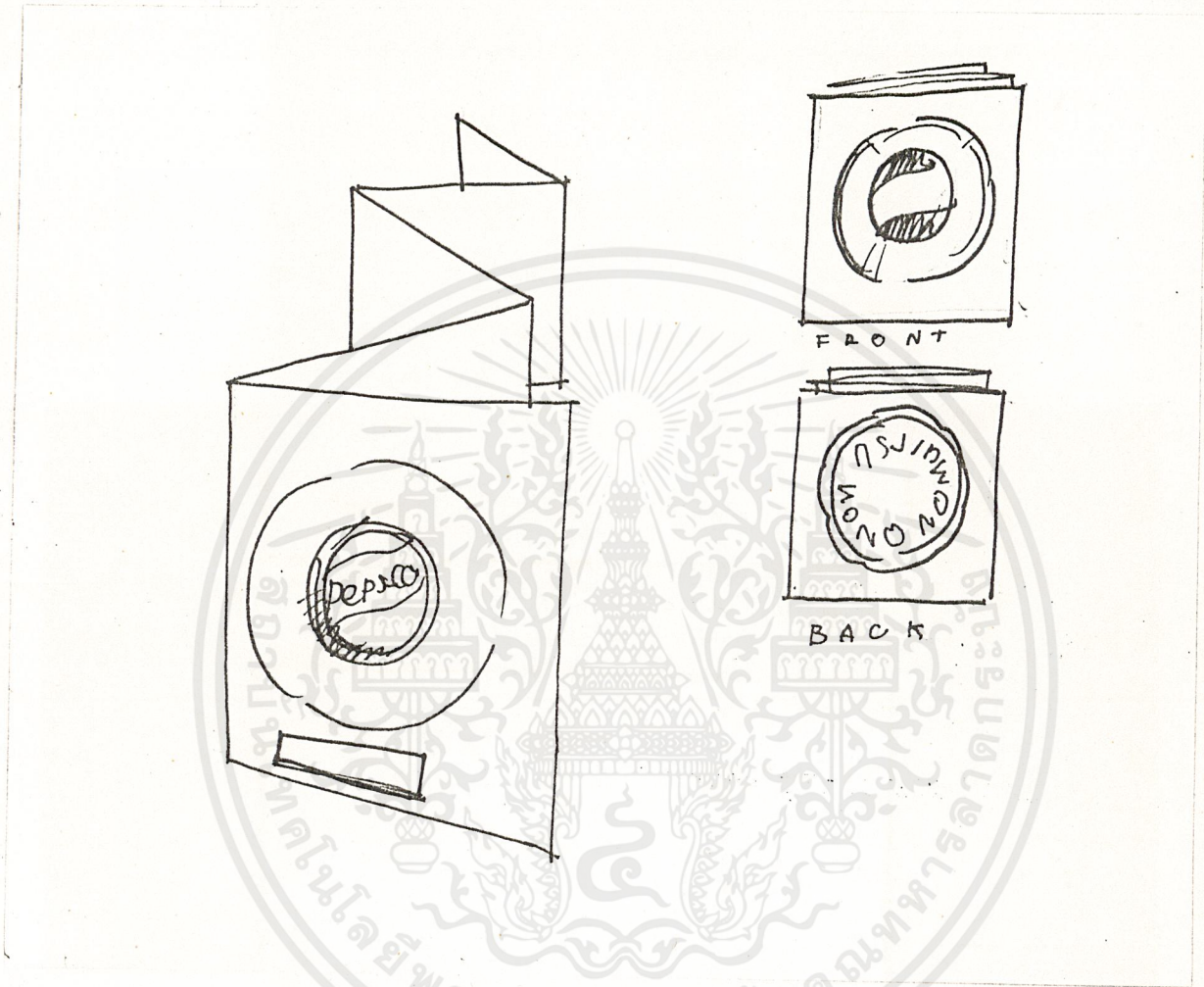

แนวคิด

การเปิดดูสัจบัตรก็เหมือนกับการเปิดฝาน้ำอัดลม ดูเรื่องราวต่างๆที่มันปกปิดไว้
ถ้าไม่เปิดดูก็ไม่มีความรู้ว่าจะข้างในมีเรื่องที่น่าสนใจอะไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อบัตร 2

แนวคิด

ภายในน้ำอัดลมขวดหนึ่งมีเรื่องราวมากมายที่รอบอกคุณให้ได้รู้ หน้าแรกสุดจะเป็นรูปของขวดน้ำอัดลมถ่ายจากมุมบน หน้าสุดท้ายจะเป็นรูปบันทึกท้ายของน้ำอัดลม

แบบร่างที่ 2

MAG AD

เลือกชั้นที่ 5,6 มาทำ เพราะแรงและเข้าใจได้ง่ายคือมองที่เดียวก็รู้เลยว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับน้ำอัดลม และข้อความโฆษณายังสามารถชักจูงใจได้ดีกว่า แบบอื่นๆอีกด้วย

POSTER

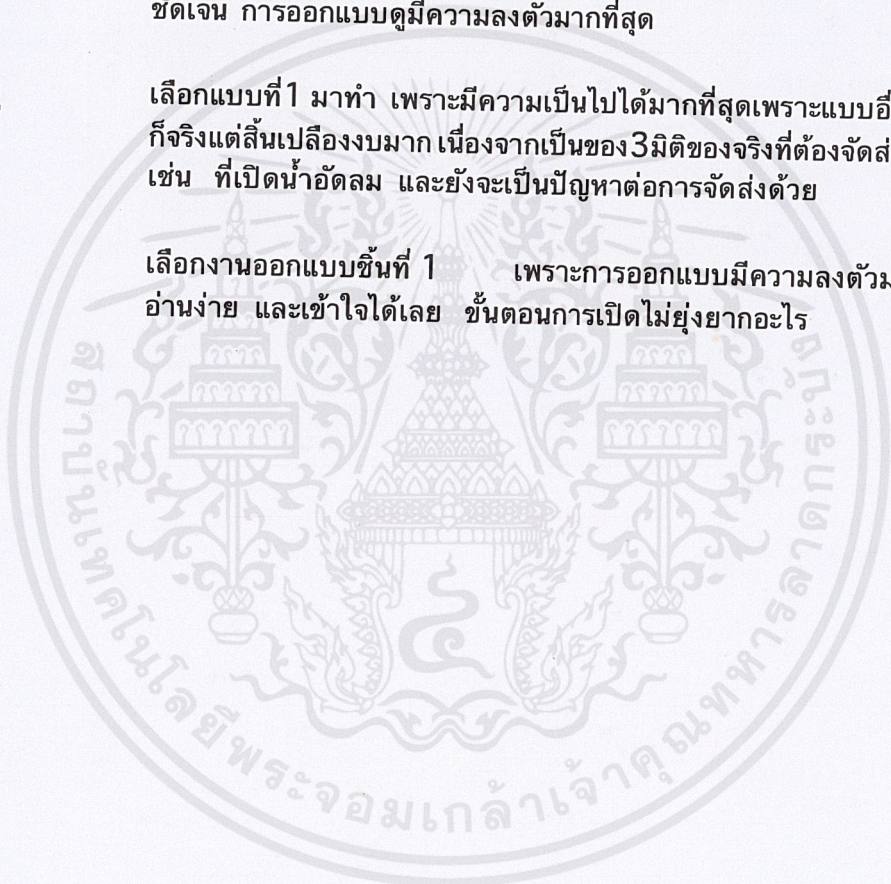
เลือกชั้นที่ 3 มาทำ เพราะว่าอ่านง่ายและภาพของของสะสม สวยงาม และ ชัดเจน การออกแบบดูมีความลงตัวมากที่สุด

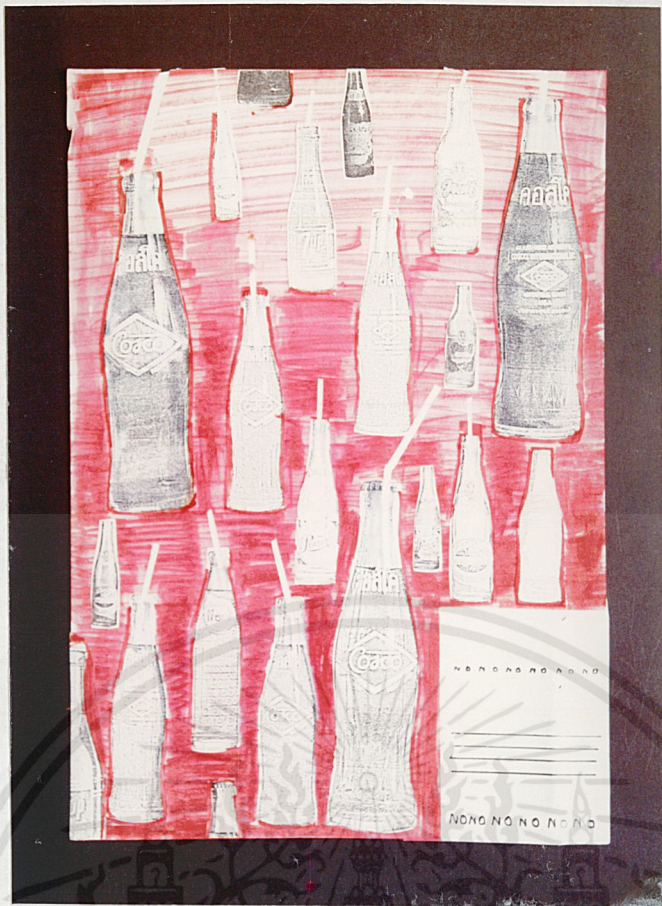
บัตรเชิญ

เลือกแบบที่ 1 มาทำ เพราะมีความเป็นไปได้มากที่สุดเพราะแบบอื่นๆทำได้อีกจริงแต่สิ้นเปลืองงบมาก เนื่องจากเป็นของ 3 มิติของจริงที่ต้องจัดส่งไปด้วย เช่น ที่เปิดน้ำอัดลม และยังเป็นปัญหาต่อการจัดส่งด้วย

สูจิบัตร

เลือกงานออกแบบชั้นที่ 1 เพราะการออกแบบมีความลงตัวมากที่สุด อ่านง่าย และเข้าใจได้เลย ขั้นตอนการเปิดไม่ยุ่งยากอะไร

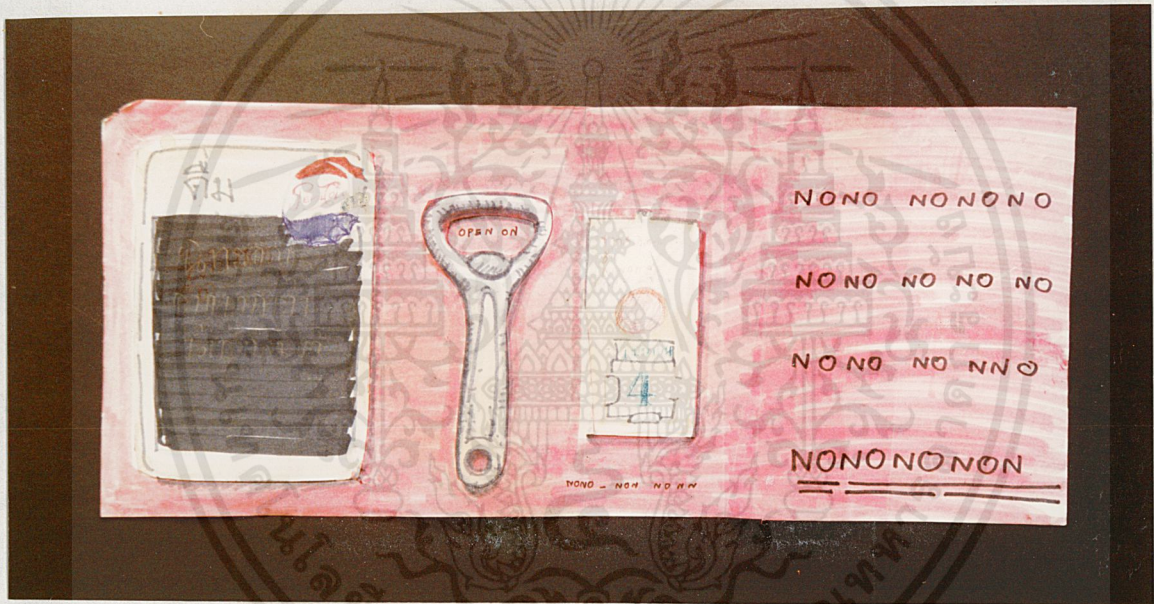

MAG AD1แบบร่างที่ 2

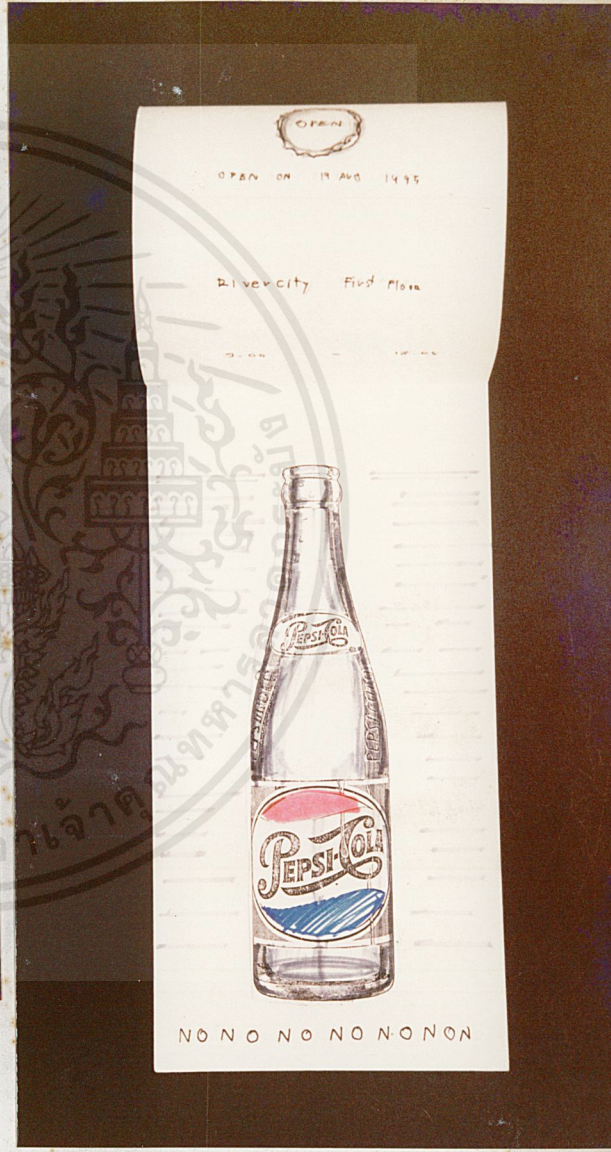
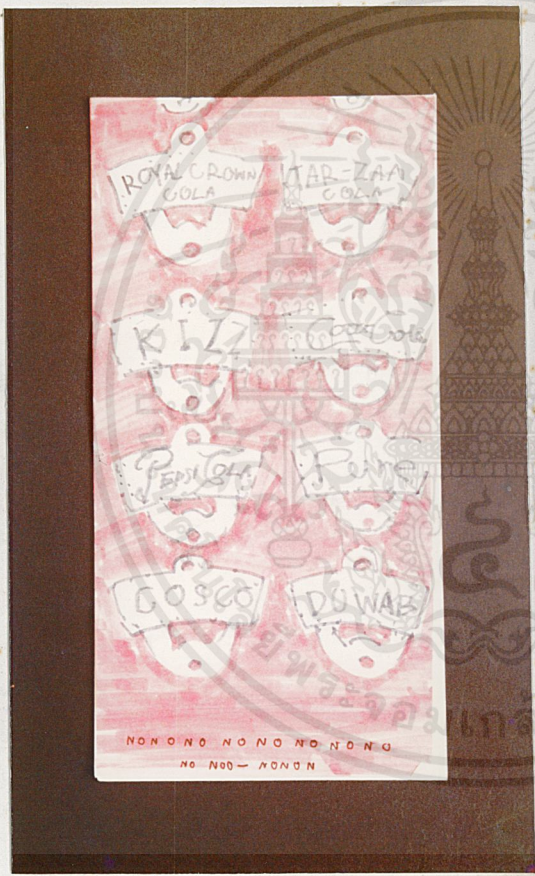
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MAG AD2แบบร่างที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

POSTERแบบร่างที่ 2

บัตรเชิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ขั้นตอนทำงานจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ขั้นตอนการปฏิบัติงานจริง

MAG AD ตามแบบร่างที่ได้สร้างขึ้นมา ภาพที่ออกมาโดยรวมๆจะเป็นขวดน้ำอัดลมยี่ห้อต่างๆกันต่างขนาดจำนวนมากซึ่งเป็นภาพสีและพื้นของงานเป็นสีแดง แต่พอทำขั้นตอนจริงจะเปลี่ยนจากพื้นแดงเป็นขาวเพราะสีขาวจะช่วยขับสีล้นลวดลายต่างๆบนตัวขวดให้สดใส สว่าง สวยขึ้นต่างจากสีแดงซึ่งเป็นสีที่แรงแข่งกับตัวขวดทำให้ลายตาไปหมด

เทคนิคการทำ

ใช้การถ่ายรูปเป็นหลักโดยใช้ฟิล์มสี 35 มม.ของโคนิกา เพราะฟิล์มชนิดนี้ให้สีล้นที่อึมและสดดีมากเหมาะกับงานที่ไม่ต้องขยายรูปใหญ่นัก เลนส์ที่ใช้ใช้เลนส์ซูม 28-210 เพราะต้องการถ่ายรูปออกมาให้ขวดมีขนาดต่างๆกันหลายๆระดับ

การถ่ายรูปขวด

องค์ประกอบโดยรวมๆประกอบด้วย

1. ตัวขวด

- ขวดที่เป็นลายสกรีนสีขาว ถ้าต้องการให้ภาพที่ออกมาเห็นลวดลายชัดเจนควรใช้พื้นที่มีน้ำหนักเข้มเช่น สีดำ
- ขวดที่มีลวดลายสกรีนมีสีล้น ควรใช้พื้นข้างหลังเป็นสีขาวจะได้ไม่แข่งกับตัวสีที่ขวด
- ขวดที่ไม่มีลวดลาย เช่นขวดเขียวหนูน ของโค้ก ถ้าต้องการให้เห็นความสูงต่ำ รายละเอียดของพื้นผิวควรจะให้แสงเข้าทางด้านหน้าตรง และฉากหลังที่ใช้ไม่ควรเป็นสีดำเพราะจะทำให้ดูจม แบนไม่เห็นรายละเอียดและสีล้นของเนื้อแก้วด้วย

2. แสง

- แสงด้านตรงหน้าจะทำให้เห็นภาพขวดด้านหน้ามีสีล้นชัดเจน เห็นพื้นผิวต่างๆ
- แสงจากทางด้านหลัง หรือแบบย้อนแสงจะไม่เหมาะกับการถ่ายขวดที่มีลวดลายสีล้น เพราะลายสกรีนนั้นจะทึบแสง เมื่อถ่ายภาพที่ออกมาจะดูมืด ไม่สวย

3. ฉาก

- ฉากหลังขึ้นอยู่กับความต้องการว่าภาพพื้นในงานจริงจะเป็นสีใด ถ้าเป็นสีแดงควรใช้ฉากแดงเป็นสีขาวควรใช้ฉากขาวเพราะจะได้สะดวกเมื่อนำมา Di-cut
- ฉากข้าง ฉากนี้มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นส่วนช่วยให้ขวดที่เป็นแบบถ่ายรูปเกิดน้ำหนักบริเวณข้างๆขวด ขาวของตัวขวด ทำให้ภาพที่ออกมาดูมีความลึก มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้นและที่สำคัญยังเป็น การเน้นเส้นรอบๆฟอร์มของขวดให้ชัดเจน และสวยงาม ฉากด้านข้างที่ใช้ทั้งสองด้านควรเลือกใช้สีดำ

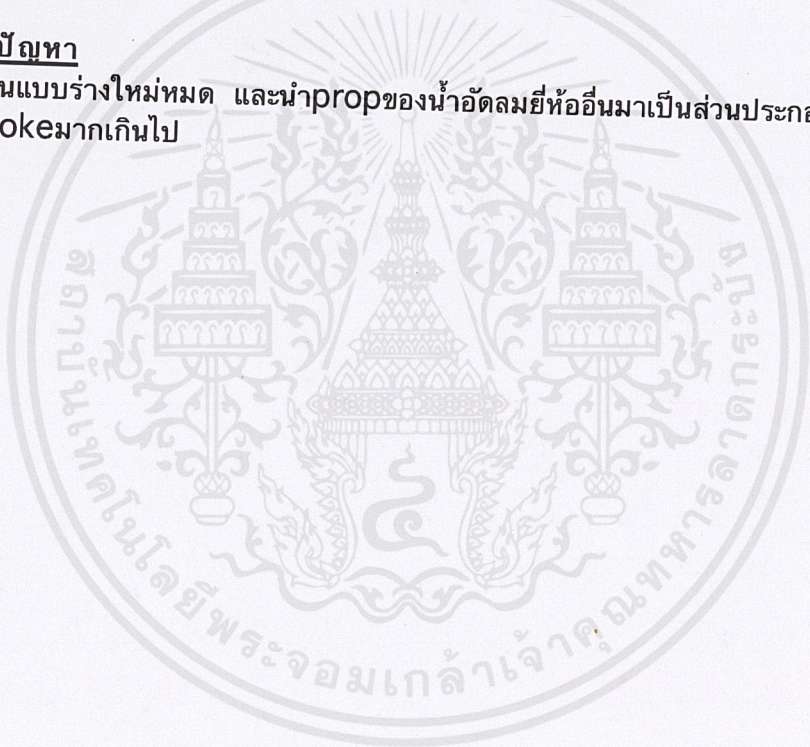
ส่วนการถ่ายรูปของสะสมที่ทึบแสงอย่างอื่นก็ถ่ายโดยปรกติไม่มีปัญหาแต่อย่างไร เมื่อถ่ายและอัดออกมาแล้วก็จะถึงขั้นตอนการเลือกรูปมา Di cut มาติดลงบนกระดาษพื้นสีที่เตรียมเอาไว้ แล้วจึงค่อยนำไป xerox สี แล้วตกแต่งเงา และน้ำหนักของขวดตามความเหมาะสมของตัวงาน ก็จะเป็นอันเสร็จทางด้านภาพไป

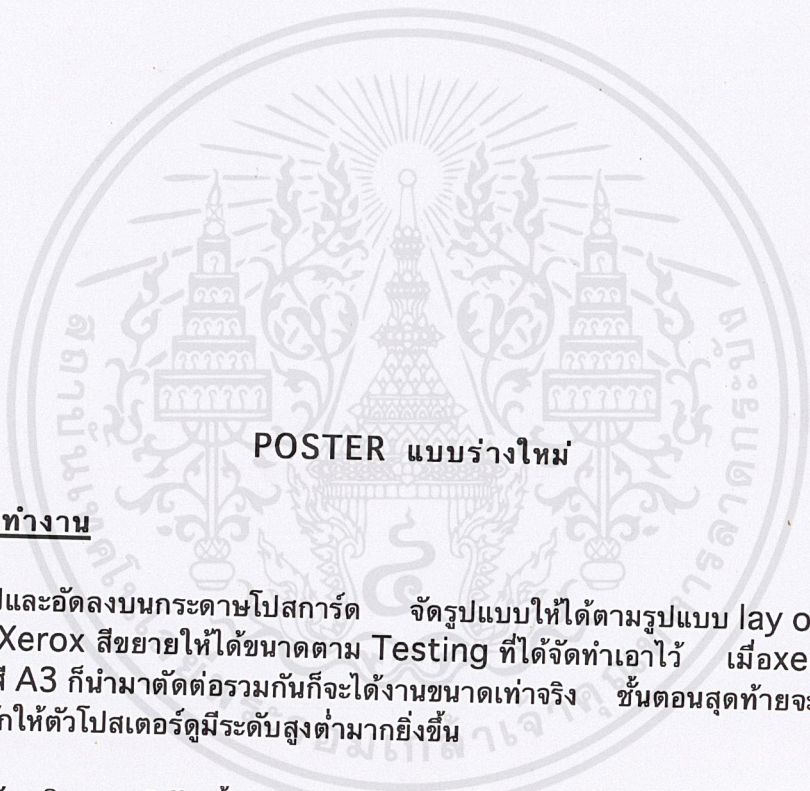
POSTER จากการออกแบบดั้งเดิมเมื่อลงมือทำงานจริง ไม่สามารถหา prop ที่จำเป็นบางอย่างได้คือ กระดานดำเปปซี-โคล่าจึงต้องหากกระดาน Coke ขึ้นมาถ่ายแทนแล้วปรับ Lay-out ขึ้นมาใหม่ทำให้เกิดปัญหาเฉพาะหน้าคือ

- งานรวมๆ จะเป็นงานของ Coke มากเกินไป ไม่ค่อยมีงานของน้ำยี่ห้ออื่น
- กระดานดำที่นำมาใหม่สีของเดิมไม่ได้ คือไม่สวยและ Classic พอ

การแก้ปัญหา

ทำโดยการเปลี่ยนแบบร่างใหม่หมด และนำpropของน้ำอัดลมยี่ห้ออื่นมาเป็นส่วนประกอบเพิ่มเติมเพื่อไม่ให้ดูเป็นcokeมากเกินไป

POSTER แบบร่างใหม่

ขั้นตอนการทำงาน

ใช้การถ่ายรูปและอัดลงบนกระดาษโปสเตอร์ จัดรูปแบบให้ได้ตามรูปแบบ lay out ที่ต้องการ แล้วจึงนำไป Xerox สีขยายให้ได้ขนาดตาม Testing ที่ได้จัดทำเอาไว้ เมื่อxeroxสีออกมาแล้วในขนาดสี A3 ก็นำมาตัดต่อรวมกันก็จะได้งานขนาดเท่าจริง ขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นการแต่งเงา ตบหน้าหนักให้ตัวโปสเตอร์ดูมีระดับสูงต่ำมากยิ่งขึ้น

ส่วนบัตรเชิญและสูจิบัตรขั้นตอนการทำงานก็ไม่แตกต่างจากนี้มากนัก

งานสมบรณ์ครั้งสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

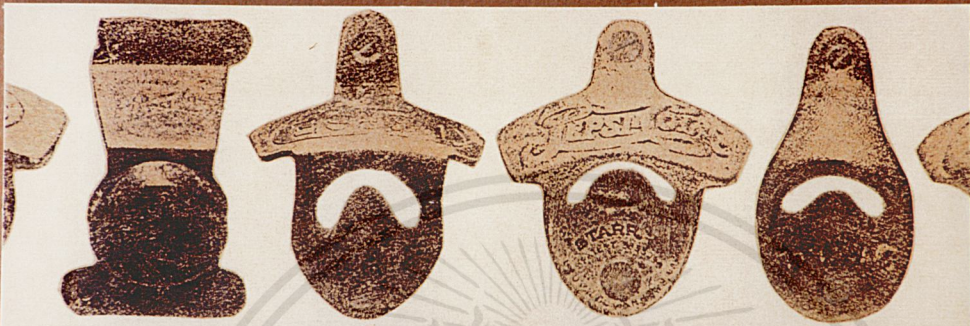

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร

POSTER

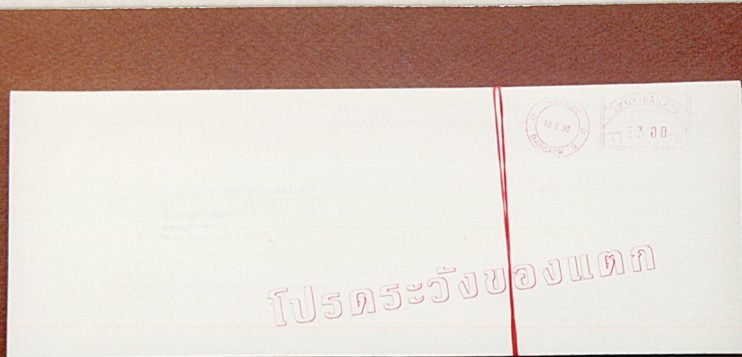
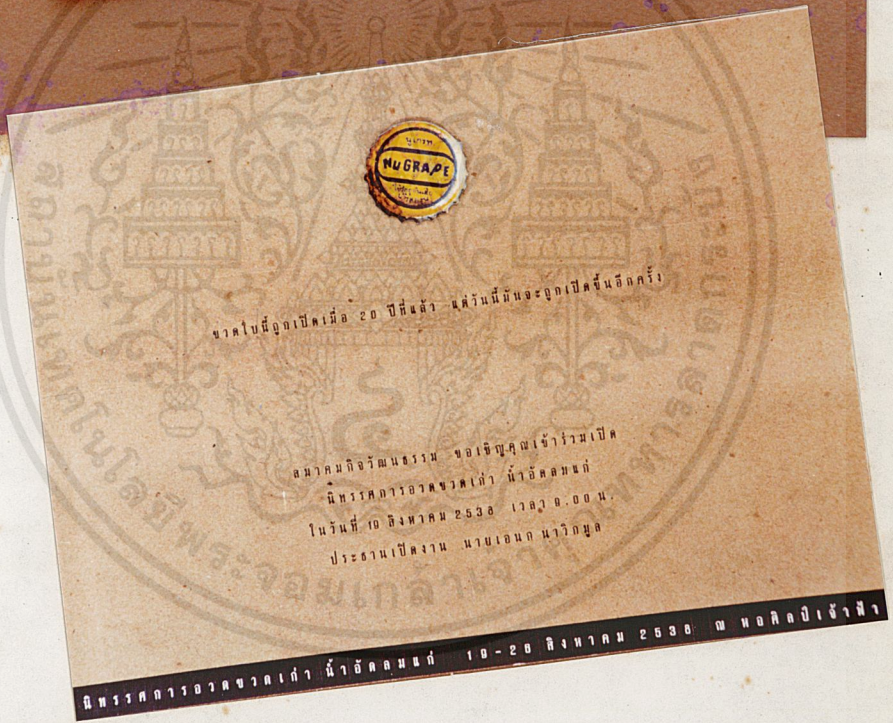

นิทรรศการขวดขวดเก่า น้ำอัดลมแก่ 19-20 สิงหาคม 2536 ณ หอศิลป์เจ้าฟ้า

ขวดเปล่าๆ โบนี่
 เค็มไปด้วยเรื่องราวที่คุณน่าจะรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารที่ทำการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสาร... ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

1. สารคดี ฉบับที่ 44 ปีที่ 4 เดือนตุลาคม 2531

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้